

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

BROJ: 74

CENA 2 D.

VIKEND ROMAN

DRVO ZA VEŠANJE

**IZAŠAO JE IZ ŠTAMPE
DRUGI BROJ**

**LARI KENTA
METAK ZA KOBNU LEPOTICU**

**ko je ubio fatalnu
ženu koja je suvi-
še volela konjak i
novac?**

**ČETVRTKOM U PRODAJI
PANDRAMA**

**SVAKOG
MESECA**

**STRIPOTEKA
PANDRAMA**

**DRVO
ZA VEŠANJE**

Naslov originala:

William Mark:-

OREGON JACK

Copyright by Martin Kelter Verlag 1970.

DRVO ZA VEŠANJE

Bio je to jedan od najernijih dana za Santa Fe. Tri jahača ušla su u peskovitu, široku glavnu ulicu, jašući sa severa. Čovek u sredini jahao je riđu kobilu. Bio je srednjeg rasta, vitak, čak mršav, četrdesetih godina, tamne, zalizane kose. Crte lica su mu bile oštre, nos šiljat, oči smeđe i prodorne, a usne tanke. Dve duboke, oštre bore počinjale su mu gotovo ispod samih očiju i protezale se gotovo do brade. Lice mu uopšte nije bilo prijatno. Predstavljalo je oličenje prkosa, nestrpljivosti, želje za gospodarenjem i surovosti. Dobrom poznavocu ljudi to ne bi moglo da promakne.

Bio je to Džek Danser, na srednjem zapadu poznat kao Oregon Džek.

Čovek iz Ontarija u državi Oregon uživao je glas koji je potpuno odgo-varao njegovom licu. Još sa sedamnaest godina ustrelio je čoveka, a onda pobegao. U Hjustonu je uhvaćen. Uspelo mu je da ponovo pobegne. Od tada se njegov život pret-

vorio u neprestano bekstvo. Bio je ozloglašen pljačkaš banaka i do tada uglavnom operisao sam.

Danas, međutim, nije jahao bez društva. S desne strane sedeo je u sedlu krupan, dežmekast čovek, lica kao isklesanog od kamena, čija donja polovina kao da se sastojala isključivo od brade. Oči su mu bile sive i upale, gotovo potpuno zaklonjene svetlim, čekinjastim obrvama. Jagodične kosti su mu bile isturene, nos širok, a usne mesnate. Zvao se Rej Abot. Za njim je u Oregonu, Ajdahu i Utahu raspisana poternica zbog višestrukih razbojništava i ubistava. Jahao je sivog konja.

Treći jahač sedeo je na leđima kulaša. Bio je srednjeg rasta. Usta su mu bila gotovo stalno poluotvorena, a oči veoma blizu korena nosa, tako da je stalno izgledalo kao da se upravo probudio i iznenađeno gledao svet oko sebe. Najmanje nedelju dana nije ni iz daleka video brijač, pa se po tome razlikovao od dvojice saputnika. Persi Klosterfild je imao isto

tako mračnu prošlost kao i ostala dvojica jahača, s tom razlikom, što ga niko nije poznavao i niko nije tražio.

Bili su odeveni veoma slično. Nosili su sive košulje, prsluke i uzane pantalone. Bili su naoružani podjednako — sa po dva revolvera. Oregon Džek je imao svetlosiv, prilično nov šešir, dok je Abotov bio smeđ i iznošen. Na nekim mestima mu se obod tako spustio, da mu je potpuno zaklanjao delove lica.

Klosterfild se još po nečemu razlikovao od dvojice saputnika. Nosio je polucilinder, pričvršćen crnom maramom. To na zapadu i nije bila retkost, ali je na njemu, mršavom dugonji, delovao grozno i izgledao kao maskara.

Niko nije znao odakle je došao dugonja Klosterfild. Čak ni dvojica njegovih prijatelja.

Oregon Džek ih je obojicu upoznao u državi Kolorado, u gradiću Denver, za kockarskim stolom.

Džek je upao u tuču, iz koje ga je Abot izvukao sa nekoliko oštih udaraca pesnice.

Danser je varao na kartama. Na vratima je stajao Klosterfild i cereći se podigao ruku. Onda se obratio čoveku iz Oregona:

— Ja sam vašeg konja već osedlao. I svako ovde, ko bi hteo da vidi kako vaša leđa izgledaju, provešće se kao ovaj.

Pri tome je zamahnuo drškom revolvera i tresnuo čoveka, koji se kockao sa Danserom, a sada gnevan hteo da ustane.

Tako je Oregon Džek, stari usamljenik, iznenada dobio pomoćnike. To mu je bio povod za odluku da takve nesebične i korisne ljude povede sa

sobom, jer su očigledno bili veoma upotrebljivi.

Već sledećeg jutra, južno od Denvera u Inglvudu, opljačkali su jednu malu banku.

Niko ih nije prepoznao, iako se nisu maskirali.

U Kolorado Springsu ponovili su podvig, jer im banka u Inglvudu nije donela naročiti plهن. Međutim, u Kolorado Springsu nisu imali sreće. Mesni šerif je imao jednog neobično opasnog i oštrog, pomoćnika, Edvarda Mastersona — brata čuvenog Bata Mastersona, koji je u Dodž Sitiju bio šef pomoćnika maršala Vajat Erpa. Ed Masterson ih je tako dobro potprašio, da su neobavljena posla uhvatili maglu. Gnevni zbog neuspeha, zakleli su se da će mu se osvetiti. Kada su se malo ohladili, Klosterfild je mudro zaključio:

— U prvom nastupu gneva čovek se može zakleti da će se osvetiti nekom šerifu. Međutim, ne treba da bude tako glup i ostane pri tome.

Možda je do ovakvog zaključka došao poučen ličnim lošim iskustvom. U koliko je bilo tako, to je bila njegova tajna.

Danser i Abot su stalno dolazili u lični sukob sa zakonom i predstavnicima zakona. Zbog toga su, naravno, mnogi od njih znali imena dvojice razbojnika. Ne samo imena, nego i lica.

O razbojniku, po imenu Klosterfild, koji ni u kom slučaju nije bio ništa bolji od Dansera i Abota, nijedan čuvar zakona na zapadu nije ništa znao.

Iz Kolorado Springsa krenuli su prema jugozapadu u pokrajinu Alamos.

U samom Alamosu drznuli su se da napadnu poštansku stanicu Vels Far-

go kompanije. Tom prilikom došlo je do puškanja i jedan činovnik kompanije bio je ubijen.

Sada je ova crna trojka imala i ubistvo na duši.

Ko je od ove trojice ubio činovnika nikada nije rasvetljeno. Najverovatnije je to ipak bio Danser, jer se obično prvo njemu našao kolt u ruci.

Ni ovde nije bilo plena. Tri razbojnika su nastavila dalje prema jugu, praznih džepova i stigla do San Antonija, na samoj granici Novog Meksika.

Ne bi se baš moglo reći da su bili potišteni zbog neuspešnih akcija. Danser je tu i tamo uspevao da varanjem na kartama pribavi novca koliko za život. Naravno, razbojnici time nisu bili zadovoljni.

Hteli su bolje da žive.

Mnogo bolje.

Nedaleko od San Antonija, naišli su na grupu graničara, koji su tu patrolirali.

Vođa ove male grupe ih je zaustavio i upitao ih kako se zovu i kuda su naumili.

U ono vreme kao da pitanje odakle dolaze nije ni postojalo u Americi.

Jasno, dali su lažna imena, a kao cilj puta Danser je naveo Takumari, gradić u pokrajini Kvaj. To mu je slučajno palo na pamet. Setio se, naime, da je u Ontariju, pored kuće njegovih roditelja, živio kovač koji je bio poreklom iz Takumara u pokrajini Kvaj.

Graničari su ih pustili da nastave put. Konačno, nisu imali razloga da ih zaustavljaju. Poternice za Danserom i Abotom još nisu bile stigle u Kolorado.

Da su graničari znali s kim imaju

posla, nesreća, koja se ubrzo zatim dogodila, svakako bi bila sprečena.

Oregon je sa svojim saputnicima nastavio prema jugu. Pred njima je ležao Santa Fe i neodoljivo ih mamió. Bio je to veliki grad, koji na ljude, koji ga prvi put vide, ostavlja utisak živosti i šarenila i obećava uzbuđenja svake vrste.

— Jahaćemo u Santa Fe — rekao je Danser odlučno.

Pošto ni Abot ni Klosterfild nisu imali ništa protiv, pojahali su u tom pravcu.

Zapravo, Klosterfild nije baš bio oduševljen idejom da idu u taj veliki, prometni grad.

Ko zna šta sve još može da im se ispreči na putu? Ljudi, kojima je negde, na nekom usamljenom mestu ispraznio novčanik, razni trgovci, rančeri, zanatlije. Uz to još je išla i pretpostavka da takav grad sigurno nema nekog mlakonju za šerifa.

— Pre neku godinu je u Santa Fe bio šerif čak i jedan Erp — rekao je Abot, koji je jednom natrčao na Morgana Erpa. Međutim, tada je imao ogromnu sreću što je tadašnji šerif Santa Fe bio na tragu opasnog ubice. Tako ni on, ni bilo ko u gradu, nije mogao da se bavi sumnjivim tipom kao što je Abot.

Osim toga, Abot je veoma brzo uhvatio maglu iz grada, čim je čuo da taj Morgan Erp po svojoj budnosti i čvrstini ne zaostaje mnogo za svojim slavnim bratom Vajatom.

Oregon Džek još nikada nije bio u Santa Fe. Nikada u životu nije stigao tako daleko na jug.

—ooo—

Kada su ušli u grad, bilo je rano jutro. Jahali su celu noć bez od-

mora, a prethodnog dana su odremali samo nekoliko sati u hladu džinovskih kaktusa.

Kada su prošli pored prve kuće, Abot upita:

— Odakle znaš da taj Erp više nije ovde, Džek?

Danser nije okrenuo glavu. To nikada nije činio, kada bi govorio sa nekim. Bila je to jedna od stvari koju je on smislio kao veoma efikasnu da utera strah drugom i da deluje autoritativno.

— On više nije u Santa Fe!

— Ali, ko to može tako pouzdano da zna? Kada si poslednji put bio ovde? Pre godinu dana, pre šest meseci, ili možda pre tri meseca? To se, uostalom, može promeniti svakog dana. Erpovi imaju veliko ime i ugled i svaki grad želi da ih ima za čuvare zakona. Nije isključeno, prema tome, da se Morgan Erp vratio u Santa Fe. Zar se ne bismo mogli, za svaki slučaj, prvo raspitati?

— Ne. Ali, ti ako hoćeš, možeš da odeš do šerifske kancelarije i obavestiš se. — siktao je Danser. — Reci mi, molim te, zašto se ti toliko bojiš njega? Ja sam mislio da u Novom Meksiku nema poternice za tobom.

— Pa i nema je. Ali, ja sam ga onda video i velim ti: opasniji je od samog vuka. Na moju sreću, tada je bio Latenbergeru za petama. Ja sam, naime, u jednoj krčmi na kraju grada sreo jednog lukavog momka. Mišljenja nam baš nisu bila istovetna, pa je došlo do reči, mnogo reči i najzad je ostao da leži na pogu.

— Pa šta? — uzvratila bezosećajni i surovi čovek iz Oregona. — Jedan mrtav više ili manje, kakve to važnosti ima! A što se tiče Morgana Erpa, mogu da te umirim: njega su pro-

letos u Tombstonu likvidirali Klan-tonovi.

Time je razgovor na tu temu bio završen, a put slobodan.

Danser je bacio oko na banku u Santa Fe, o kojoj je slušao u jednoj od krčmi u gradiću na granici. Ne govoreći više ni jednu jedinu reč, nastavio je glavnom ulicom i zaustavio konja tek kada je ugledao natpis na velikoj kamenoj fasadi kuće: „Santa Fe banka”. Poterao je svoju riđu kobilu do prečke, a onda kliznuo iz sedla.

Kada je dobio uzde Klosterfildu, ovaj mu procedi kroz zube:

— Vрати se u sedlo, Džek.

Ne odgovorivši ni reč, Oregon Džek podiže levu zadnju nogu svoje kobile, kao da ispituje potkovicu.

Posle toga je ponovo uzeo od Klosterfilda uzde i popeo se u sedlo.

Tek pošto su malo odmakli, upitao je Danser, opet ne okrećući glavu.

— Šta bi?

— Šerif je stajao u banci — odgovori Klosterfild svojim dubokim hrpavim glasom. — Smatram da nisi bio raspoložen da ga odmah pozdraviš.

Jahali su dalje. Tek ispred bara „Čistilište” Danser zaustavi konja.

— Odlično! — reče oduševljeno Abot. — Ja sam gotovo izdahnuo od žeđi.

— Nama nije potreban viski, — hladno ga preseče Danser. — Nama je potreban novac, shvataš li?

Stupili su na trem.

Pre nego što su gurnuli vrata, Klosterfild se oprezno obazre oko sebe.

— Da li je sve u redu? — upita Danser.

— Aha.

Stupili su u lokal.

Tamo su zatekli samo jednog starog, pogrbljenog čoveka kako stoji za šankom i upravo prinosi usnama čašu piva.

— Gubi se! — naredi mu Danser.

Starac pohita da izvrši naređenje, ali ga Abot zaustavi.

— Prvo treba platiti!

Čovek se maši za džep i baci novčić na šank.

Klosterfild ga spretno uhvati i džeparoškom veštinom stavi u džep.

Starac napusti lokal. Breme života, koje je nosio, bilo je suviše teško da bi otišao i zvao šerifa. Jednostavno se uputio kući. Da je otišao po šerifa, nesreća bi možda bila sprečena.

Možda!

Za šankom nije bilo nikog.

Abot privuče flašu viskija i htede da je nakrene.

Danser to nije podnosio.

— Ponašaj se kao smrdljivi gonič krava, momče!

Abot se glupo isceri i vrati flašu na šank.

U to su se otvorila kuhinjska vrata. Na njima se pojavila mlada žena. Kada su je tri bandita videla, zamalo im oči nisu ispalile iz glave.

Mogla je imati oko dvadeset i tri godine, bila je visoka, vitka i divno građena. Ten joj je bio svetlobronzan, oči bademaste, uokvirene dugim trepavicama. Nos joj je bio prav a usne lepo izvajane, sočne i crvene. Bila je tako upadljivo lepa, da tri lupēja nekoliko trenutaka nisu mogli da uhvate vazduh, nego su stajala kao ukopana.

Dženi Blejk, vlasnica bara „Čistilište“, nasmeja se ljubazno i pokaza pri tom dva reda blistavo belih zuba.

Abot proguta pljuvačku i reče žustro:

— To ne može biti stvarnost!

Klosterfild smeteno protirja bradu i samo huknu.

Džek Danser se brzo pribrao i pokušao da snažan utisak, koji je ova lepotica učinila na njega, prikrije grubim glasom.

— Kome pripada ovaj lokal?

Dženi Blejk podiže lepo izvijenu obrvu i podboči se.

— Da nemate možda nameru da ga kupite, mister?

Banditove oči su postale uzane kao prorez.

— Je li to odgovor na moje pitanje?

— Ja nisam čula nikakvo pitanje, — uzvрати mu žena.

— Hej, pa ova lepotica nema dlake na jeziku! — ubaci Klosterfild.

Danser je uvideo da prema ovoj ženi treba drugačije da se postavi, jer je pripadala vrsti izuzetno samouverenih osoba.

— Ima takvih, koji su zbog svoje lepe spoljašnosti toliko uobraženi, da ne uviđaju koliko su glupi.

— Ma nije moguće? — spremno uzvрати vlasnica lokala. — Ja vas, na primer, nipošto nisam smatrala toliko taštima da uobražavate još i da ste lepi.

Dansera obli rumen od gneva. Klosterfild prasnu u smeh. Abot nije shvatio.

Dženi se nasloni na ivicu šanka.

— Nećete da pijete?

Danser odmahnu glavom. Bio je besan zbog toga što nije uspeo da nešto sazna od žene, nego je čak oneraspoložio. U stvari, trebalo mu je nekoliko obaveštenja. Pokušao je na drugi način:

— U redu, vi ste jedna mudra i lepa žena — rekao je, s mukom savlađujući gnev. — Ja sam, na žalost,

navikao da sa svetom u krčmi govorim grubo. Nisam mogao da znam da ste vi drugačiji.

— Zar jesam? To je za mene novost.

Imao je neodoljivu želju da je ošamari.

— Šta vam je na srcu, mister? — upitala je Dženi pomirljivo.

— Voleo bih da saznam da li ste vi vlasnica ovog lokala.

— Jesam!

— Mogu li onda na trenutak da razgovaram sa vašim mužem?

— Onda se morate potruditi gore do mesnog groblja — uzvratila ona muklim glasom.

— Ah, jadnik je već umro — umeša se Klosterfild, trljajući bradu.

— Umro? Ne. Jedan bandit ga je ubio, tu, na ulici.

— Kako potresno — reče Abot.

— Zar i toga ima? — dodade Klosterfild, tobož iznenađeno.

Danser duboko udahnu vazduh.

— U redu, dajte mi jednu rakiju.

— Otkad ti piješ...

Danser preseče Abota pogledom. Dženi Blejk se osmehnu i spuštajući flašu na šank, reče:

— Od kako je odlučio da postane džentlmen.

Druga dvojica su naručila viski.

Danser zapali cigarilos i nasloni se levim laktom na šank.

— Vi, dakle, nemate posao za mene.

— O, vi tražite posao?

— Da, ja sam kelner.

— Žao mi je. To obavljam sama.

— A kućne poslove?

— Da nećete možda da kuvate?

— To baš ne, ali ko vam održava dvorište?

— Niko mi nije potreban — ponovi Dženi.

— Jadnica, sve to obavlja sama — ponovo se umeša Klosterfild. — Da li je to moguće?

— Zar je to sramota? — upita Dženi, sada već ljutito.

— Ne baš. — Danser okrete glavu i nastavi da govori preko cigarilosa.

— Ali, vidite, sama žena u kući, u krčmi, pa to je...

— Santa Fe je izgleda neki čudan grad — primeti Abot. — Ovde su žene ne samo lepše nego bilo gde, nego i daleko vrednije.

Danser se jedva uzdržao da svog prijatelja ne udari nogom.

— U redu, ako vam niko nije potreban — rekao je Oregon Džek unjkavo. — Tu se ništa ne može učiniti.

— Žao mi je — uzvratila Dženi. — Još jednu rakiju po volji?

— Ne, hvala.

Abot gurnu svoju čašu uz flašu viskija na šanku.

— Tri puta bog pomaže.

— Vi ste popili tek jednu.

Klosterfild neprimetno nagazi Abota i reče isto:

— Jednu si popio, dečko!

— Ah, da naime, hteo sam da kažem da i dva puta bog pomaže.

— Sto ima četiri hoke, dobar otac ima pet sinova, najbolja zaprega je šestopreg. Celu tu litaniju znam napamet, mister. Slušam je svake večeri.

Abot se namršti.

Klosterfild se trudio da nastavi razgovor sa lepom vlasnicom. Upitao je, čisteći nožem nokte.

— Kod vas mora da je velika gužva ovde u baru? Pa to je užasno!

Dženi je uklonila sa čela kovrdžu. Na samom početku razgovora odmah je tačno ocenila trojicu gostiju: skitnice. Međutim, skitnica je bio veoma širok pojam. Od danguba, do

ubice. A te nijanse je bilo veoma teško tačno odrediti.

Sa ljudima, kao što su ovi ovde, treba govoriti na grub, muški način. Dženi je to još iz detinjstva učila od svog oca, koji je i otvorio bar „Čistilište“. Međutim, u suštini je bila popustljivija i mekša nego što je to sama želela. Bila je sažaljiva i osetljiva, dobrodušna, i predusretljiva. A sve te osobine nisu baš bile naročito korisne kada se stoji s druge strane šanka. Morala je bez prestanka da se trudi da bude gruba i žustra, kako bi održala svoje pozicije. U protivnom bi već odavno morala da položi oružje. To bi joj se sigurno, bez obzira na sve, i dogodilo, da joj se lokal slučajno nije nalazio u sred glavne ulice ovog prilično velikog grada. Konačno, u sred grada gosti ne bi mogli tako lako da uzmu suviše slobode kao u nekom lokalu na periferiji grada, ili u sporednoj ulici.

Dobrodušna Dženi Blejk bila je od pre pet dana najsrećnije biće na svetu.

Njen životni san bio je blizu ostvarenja. Sve je govorilo da će se ispuniti ono, čemu nije imala hrabrosti ni da se nada. Čovek, koga je već nekoliko godina tajno obožavala, obećao je da će se vratiti i ostati.

Taj čovek se zove Vajat Erp. On je čuveni maršal u Dodž Sitiju, u Kanzasu. I on je već dugi niz godina potajno bio naklonjen lepoj, mladoj ženi, ali o tome nikada nije ni jednu reč prevalio preko usana. Dženi se posle smrti svoga oca udala za jednog čoveka, koji je bio preko trideset godina stariji od nje, smatrajući da tako treba da postupi. To je bio prijatelj njenog oca i posle očeve smrti ostao je u baru i pomagao joj.

U gradu su počela izvesna govorkanja, pa su se složili da se venčaju, ali su se dogovorili da to venčanje bude samo na papiru — za svet. Dobronamerni prijatelj njenog oca joj je obećao da, ako se bude pojavio čovek, za koga bi ona poželela da se uda, treba samo da mu kaže. Međutim, to se nije dogodilo. Blejk je pre toga ubijen ispred bara, kada je pomagao šerifu Morganu Erpu da savlada grupu ubojica.

Vajat Erp je uvek nalazio razloga da dođe u Santa Fe, ili da pak, ukoliko je to uopšte moguće, propuťuje kroz ovaj grad. No, bez obzira na to, nijednom nije svratio u bar „Čistilište“ sve do pre nekoliko dana. Ona je iznenada došao. Kada je odlazio, kratko je rekao:

— Vratiću se, Dženi.

Te tri reči ispunile su je ogromnom srećom. Njen život je konačno dobio smisao.

Sve ove dane ležala je budna sve do same zore u postelji i sanjala o budućnosti.

No, budućnosti, na žalost, više nije bilo za lepu Dženifer Blejk.

Njen život trajaće samo još nekoliko minuta, a čovek koji će ga ugasiti, stajao je upravo pred njom.

Džekson, Danijel Danser, zvani Oregon Džek. U tri države je za njim bila raspisana poternica zbog pljačke i ubistva.

U tom trenutku ni on nije slutio da će uništiti život ove lepotice, koja je zračila srećom.

— Zar se uopšte isplati držati ovako mali lokal?

— Sve zavisi — izbegavala je Dženi direktan odgovor.

— Aha. Juče je bila nedelja, tada je, naravno, išlo. A danas, vidim, prazno.

— Ne mari ništa. Moram se jednom i odmoriti.

— Svakako. Ne bih želeo da vam pri tome smetam.

Danser se odvoji od šanka, izvadi svetli, četvrtasti cigarilos iz ugla usana, otrese pepeo, a onda ga ponovno vrati među zube.

— Dakle?

Dženi ga pogleda pravo u oči.

— Za ovog džentlmena je pola dolara, za drugog sedamdeset pet centi, a za vas četrdeset centi.

Abot baci uz zveket nekoliko metalnih novčića na šank.

Klosterfild se isceri.

— Da čovek vidi ovakvu lepoticu, vredi toliko žrtvovati. Inače bih tražio odštetu za ovakvo grozno piće.

I on baci sitninu na šank.

Dženi pogleda Dansera.

Razbojnik se borio sa sobom, kipecći od gneva da izdrži pogled lepe krčmarice.

Do tada ga još niko nije naterao da obori pogled. Ovoj ženi je to uspelo.

Spustio je pogled na vrhove svojih prašnjavih čizama i izgovorio ono što je i nameravao da kaže:

— Bio bi to suvišan posao da sada izvadim novac iz džepa i vi ga stavite u kasu.

— Zbog čega? — upitala je žena.

— Zbog toga što će ova kasa za jedan minut postati moje vlasništvo.

Sa Dženinog lica nestade sva boja.

— U radnji nemam novaca — rekla je žustro.

— Juče je bila nedelja. U banci još niste bili. Upravo ste otvorili lokal.

— Otkud vi to možete da znate?

— Znam i to je dovoljno. A sada pazi dobro, lepooka mačko: sada ćeš lepo i tiho sakupiti sav novac iz kase i staviti ga na šank. Onda će ti ovaj

ljubazni džentlmen zapušiti usta maramicom, a ovaj drugi će te vezati.

Dženi je stajala kao okamenjena. Uspela je samo da promuca:

— Razbojniče!

Danser se nasmeja.

— To ništa ne menja na stvari, lutko! Dakle, kada se sve to bude odigralo, ovi džentlmeni će te izneti iz bara.

— Kuda? — upita Dženi bez daha. Avetinjsko bledilo razlilo joj se po licu.

— Sve ćeš saznati kad dođe vreme.

— To nećete učiniti!

— Hoćemo lutko! Ne govori tako glasno. Vidiš, ovaj neobrijani čovek već veoma nervozno okreće nož u ruci.

— Nema ništa u kasi. Dva, ili tri dolara i nekoliko centi, koje je stari čovek malo pre ostavio — uveravala je Dženi.

— To tek treba da se utvrdi.

S mukom se obuzdavajući, upitala je tiho:

— Zar ćete me vezati zaista, ako u kasi ne bude više od nekoliko dolara?

Danser se ružno nasmeja.

— Suviše pitaš, lepotice!

Abot pucnu jezikom.

— Nećemo valjda dozvoliti da nam ovakvo parče umakne! Ja odavno nisam poljubio ni jednu ženu, a ovakvu lepoticu nikada nisam ni video.

Vlasnica bara oseti kako joj neka nevidljiva ruka steže grlo. Ispod šanka ležala je sačmarica. Međutim, nikada ne bi uspela da podigne oružje. Ovi ljudi imaju šest revolvera, sa kojima sigurno dobro rukuju.

— Tom! — Prodoram krik razleže se kućom.

Vrata iz hodnika se otvoriše i og-

roman, visok, sedokosi crnac ulete u lokal.

Tri bandita su već držala revolvere u rukama.

— Oregon Džek! — uzviknu crni sluga.

Klosterfild otpljunu opušak.

— Prokletstvo, ova crna beštija te poznaje!

— Zaveži! — prosikta Danser.

U to se umeša Abot.

— Ja ću ga sabiti u zemlju.

Ustremio se na Toma. Međutim, prevario se u računu. Pokazalo se da je crnac odličan borac, iako je imao gotovo pedeset godina. Izmakao se veštim korakom u stranu, a onda zamahnuo svom žestinom i pogodio razbojnika u stomak. Abot se samo zgrči i poče hripavo da hvata vazduh. Crnac se zaleti prema Klosterfildu i nogom mu izbi revolver iz ruke.

U tom trenutku Dženi se okrete i okameni. Učinilo joj se da na Danserovom licu vidi nešto užasno: izraz čoveka, koji je spreman da ubije! Ustrelíce crnca!

Nagnula se i dokopala sačmaricu. Oružje nije bilo napunjeno. Najzad, nikada joj nije ni palo na pamet da puca po svom sopstvenom lokalu. No dobro je znala kakvo dejstvo ima puška uperena čak i na pijane ljude. Taj lupež će ubiti Toma. Mora da ga spreči. Munjevito je podigla pušku.

U tom trenutku lokalom odjeknu revolverski hitac.

Pogođena u srce, Dženi se sruči na pod iza šanka.

Gotovo, u istom trenutku, kada je odjeknuo hitac, crnac se prebacio preko šanka i nagnuo nad svoju gospodaricu. Užasnut, gledao je njeno lice.

— Gospodo! — mucao je. Usne su

mu podrhtavale, a stare oči napunile suzama. — Gospodo Dženi!

Ni sam ne znajući šta čini, blago joj je uklonio pramen kose sa lica. U to je ugledao pušku na podu i naglo se uspravio.

Lokal je bio prazan.

— Čekaj, čekaj, pseto, Tom će te uhvatiti! Nećeš mi pobeći!

U pravom smislu reči sunovratio se prema vratima.

Na tremu je naleteo na dvojicu mladih kauboj.

— Hej, crni lupežu, gde si šavalio?

Zamahnuo je da udari crnca, ali je dobio udarac u bradu, koji ga baci na tle. Drugi kauboj je uspeo da savlada crnca i potegne kolt.

U tom času su tri bandita grabila na konjima iz grada.

Tom je izbio kauboju revolver iz ruke. Mladić gotovo zaurla od gneva i ponovo se ustremi na crnca. Bio je to jak mladić od oko dvadesetpet godina. Međutim, gnev i očajanje kao da su utrostručili Tomovu snagu. Zamahnuo je pesnicom i pogodio kauboj u teme, a onda ga svom žestinom odgurnuo na zid kuće. Teturajući se, sišao je s trema i podigao pušku.

Šerif Bakster je upravo izašao iz banke. Uspeo je da vidi kraj koškanja između crnca i dvojice kauboj i potrčao napred. Kada je video da crnac sa podignutom puškom trči ulicom, zastao je i podigao kolt.

— Hej, Tom, jesi li poludeo? Baci odmah pušku!

— Ubice...! — mucao je crnac zadihano. — Eno, pobegli su! Oregon Džek!

Bakster mu pride bliže.

— Dole tu pušku, čoveče! Koji ti je đavo! U sred bela dana pijan juriš ulicom sa sačmaricom i uz to još pre-

bijaš dva čoveka! Odmah ću te strpati iza katanca. Od kad ti uopšte piješ? Hej, mislio sam da si kveker, ti, licemerni lupežu. Otvoriću ja mis Blejk oči. Saznaće ona to!

— Pa ona je...

— Zaveži svoja pogana usta. Napred, odmah mi predaj tu pušku!

Crnac je bio tako uzbuđen, da nije bio u stanju da izgovori dve povezanе reči.

Na to prvi kauboj, koji je pao pod udarcem crnčeve pesnice, istrča na ulicu i svom snagom udari Toma s leđa.

Šerif mu priskoči i uhvati ga za jaknu.

— Mi smo ovde u Santa Fe, a ne na ranču, čoveče! Mi ovde ne volimo takve šale.

Gužva se još nije završila. Drugi kauboj, koga je takođe Tom udario, sada se ustremio na njega s nožem u ruci. Crnac je uspeo da izbegne direktan udarac, ali ga je ipak oštro sečivo zakačilo po desnoj mišici.

— Pustite me, to je bila zabuna. — vikao je nesrećni Tom.

Međutim kauboj se ponovo ustremio na njega.

Ovu gužvu su rdavo ocenila nekoćina prijatelja dvojice kauboja, pri trčala i bacila se na crnca.

Gužva je postala još veća kada se uz gnevni uzvik šerif umešao u celu gužvu i dvojicu momaka uspeo da odgurne. Treći je upravo zamahnuo, pa je iznenada ugledao zvezdu na šerifovim grudima i uplašeno podigao ruke. To je, na žalost, učinio prekasno, jer ga je šerifov aperkat već poslao u carstvo snova.

Glas čuvara zakona odzvanjao je ulicom:

— Razilazite se! Pustite ga! Prokleti psi! Evo i tebi, na! Nije ti dosta!

Progutaj i ovo! Na! I sam je zaradio žestok udarac jednog od razbesnelih kauboja, koji nije primetio na koga nasrće.

Šerif se bacio na njega kao pobesnela zver.

— Šta, smrdljivi brojaču kravljih repova, deliš bekhende šerifu Santa Fe! Samo čekaj!

Bakster je bio oštar borac i uskoro je uspeo da prokrči sebi put između kauboja.

Mali crni dečak sa svetlim očima izašao je iz krčme na trem i video kako se kauboji ustremljuju na njegovog oca. Bio je to Sam. U svom kratkom, crnačkom životu dečak je uspeo da shvati položaj u kome se njegova rasa nalazi. Bio je svestan da bi se retko ko našao da pomogne crncu u sukobu sa belcima. Zato je vrlo domišljato počeo da viče:

— U pomoć! U pomoć! Napali su šerifa! U pomoć pomognite šerifu, kukavice!

Kad je čuo ovaj poziv, kovač odmah napusti svoju radionicu.

— Šta se ovde događa? — vikao je.

— Kouboji se tuku sa šerifom! — vikao je mali Sam, smrtno uplašen za svog oca i ujedno zadovoljan što je uspeo da dozove pomoć, koja nikada ne bi stigla da se radilo samo o njegovom ocu. Niko prstom ne bi mrdnuo.

Kauboji uopšte nisu primetili ko se sada probija kroz gomilu. I dalje su napadali Bakstera.

Kovač, jak, kao medved, uspeo je da, deleći udarce levo i desno, napravi širok prolaz.

— Gde je šerif? — grmeo je.

— Ovde sam, Džoe! Ovde! Raščisti ovu gužvu, sabi ih u zemlju! Brzo!

Kovaču je to i pošlo za rukom.

U tom trenutku je i mali berberin,

koji je upravo brijao gradonačelnika, primetio gužvu.

Zagor nije mogao da čuje, jer se njegovo sedmoru dece glasno svađalo u hodniku.

Mirno je odložio brijač i objasnio mušteriji:

— Trenutak samo, gradonačelniče, brzo ćemo nastaviti. Moram samo... Prokletstvo, pa to je Bakster! Čekajte!

Debeljuškasti čovek izlete na ulicu i ulete u sred gužve. Dobijao je udarce pesnicama, bubotke, ali je uspeo da se probije do šerifa.

— Ovde sam, Bakster! Na njih!

Sada su pristizali i drugi. Krojač, mesar i jedan od šerifovih pomoćnika, koji je upravo stigao.

Bakster se brecnu na njega.

— Konačno, čoveče, gde si do sada dremao! Trči, napravi od njih iverke, momče!

Kauboji su, jasno, izvukli deblji kraj. Ma koliko da su bili žilavi, popili su dobre batine.

Kada je dobio malo prostora oko sebe, a i tačan pregled šta se oko njega dešava, Bakster je izvukao kolt i ispalio metak u vis.

— Razilazite se — vikao je. — Razilazite se odmah!

Džinovski građen kauboj, lica umrljana krvlju, još jednom se ustremi na kovača i nalete na njegovu pesnicu. Otrpeo je udarac i hteo ponovo na njega. Šerif podiže revolver i udari ga drškom po glavi.

— Lezi! Dosta! Dosta s tim! To važi za sve, rekao sam.

Pri tom naglo ispruži levu ruku i dokopa mesarevog protivnika za ramenu.

Debeli berberin je oborio jednog kauboja na zemlju i držeći mu kole-

no na grudima, podelio nekoliko žestokih šamara.

— Sada ću ti ja, vole jedan, pokazati kako se ovde u gradu ponaša!

— Prestanite — vikao je Bakster. — I ti, Džef, grom i pakao!

Međutim, debeli berberin je i dalje bio usredsređen na poučavanju o lepom ponašanju u velikom gradu.

— Džef — vikao je Bakster sada već promuklim glasom. — Dodavola, kraj je, rekao sam!

Berberin podiže pogled. Iz nosa i gornje usne curila mu je krv, marama bila odvezana, a bela košulja na grudima i ramenima pocepana.

— Šta kažeš, Džime? — upitao je, još uvek držeći koleno na kaubojevim grudima.

Bakster je sada viknuo tako da je morao duboko da se nagne napred od silnog naprezanja.

— Dosta! Gotovo je, rekao sam!

— Ah, tako, gotovo je, znači! U redu, Džoni, možeš da ustaneš!

Momak, kome su obrazi goreli od šamara, ustade i promrsi:

— Ja se ne zovem Džoni.

— Ništa ne mari — odbrusi berberin, pa pošto je dobro pogledao mlađiceve obraze, dodade: Izgleda da sam te suviše šamarao. Možeš se odmah kod mene besplatno obrijati!

Kauboj se kiselo nasmeja.

— Ol rajt!

Bakster je brisao znoj sa čela, a onda se zagledao u crnca, koji je nepomično ležao na zemlji.

— Dok! Prokletstvo, gde je doktor?

Visok čovek prosede kose raskravljene usne i bez desnog rukava, dodirnu šerifa po ramenu.

— Evo me, ovde sam, Džime.

— Šta? I vi ste bili u ovoj gužvi? Da sam znao da će mi tako brzo sti-

či pojačanje, ne bih dozvolio da mi košulja bude pocepana. Malo bih pričekaao...

U tom lekara povuče jedan crvenokosi kauboj u stranu.

— Kako se ti zoveš, momče? — upitao ga je doktor.

Kauboj je držao ruku na ustima i jedva razumljivo odgovorio.

— Džoe Voker.

— Šta vam je?

— Zub mi je rasklimatan.

— Sami ga izvucite. Gde je nadzornik?

— Ovde. Ja sam to, doktore.

— Tako i izgledate. Sklonite se malo u stranu da pogledam ovog čoveka na zemlji. Hej, pa to je stari Tom!

Okrenuo je crnca na leđa. Bio je izranjavljen i ugruvan.

U glavnoj ulici Santa Fe iznenada zavlada grobna tišina.

— Viski! — povika lekar.

Mali Sam otrča u bar i dokopa flašu sa šanka. Pošto je bio mali i nije mogao da vidi preko, tako nije ni primetio gospodaricu.

Posle prvog gutljaja stari sluga je došao svesti, uspravio se i zbunjeno posmatrao ljude oko sebe.

— Dotkore, šta se dogodilo?

— Ja sam mislio da nam vi to možete reći — promrsi šerif.

Crnac je zbunjeno gledao oko sebe, zanoseći se, nesiguran na nogama.

Kada su dvojica kauboja, koji su se sukobili sa njim, ustanovila da nije ni mrtav, ni teško ranjen, počeli su da viču:

— Taj lupež nas je napao!

— Sačmaricom!

— Tišina! — grmeo je šerif.

Sačmarica! Ta rač kao da je bila most do sećanja za starog Toma.

— Razbojnici, šerife! Gospođa Blejk! Oni su je ustrelili! Oregon Džek!

— Šta to trabunjaš? — preseče ga Bakster.

— Možda mu je potreban još jedan gutljaj — reče lekar, umirujući čuvara zakona. Bilo mu je žao starog crnca, koji je bio prilično izubijan.

No, flaša je bila prazna.

— Sam, donesi novu flašu viskija — naredi šerif dečaku.

Ovaj pogleda upitno oca. Tom klimnu glavom i dečak tek tada potrča u lokal.

Izenada se prolomi krik. Dolazio je iz dečijih usta.

Stari Tom poskoči, odgurnu ljude koji su stajali oko njega kao da su igračke i očas se stvori na tremu.

Šerif i lekač su pošli za njim.

Mali Sam je stajao lica bledog kao kreč i ispruženih ruku pored šanka.

— Oče! Ona se ne pokreće! Ona je mrtva — mucao je dečak izbezumljeno.

Bakster obiđe šank.

— Doktore!

— Evo me, čoveče!

— Ovamo, brzo! Dođite...

— Sklonite se u stranu, Bakster, od vas ništa ne mogu da vidim. Šta...?

Čuvar zakona se povuče natrag, a doktor Norton je užasnuto gledao ženu na podu.

Nije trebalo da se saginje i da je pregleda. Naslonjen levom rukom na ivicu šanka, a desnom od donju pregradu police, gledao je beživotno lice žene, ništa ne shvatajući. Posle nekoliko trenutaka izgovorio je bezbojnim glasom:

— Mrtva je.

Bakster se nije usudio da još jednom pogleda Dženi Blejk.

— Šta to govorite, doktore, pa to je nemoguće!

Norton lagano klimnu glavom i tek sada se saže. Znao je, međutim, da je to bespredmetno.

— Ona je ustreljena — rekao je muklo.

Lepa krčmarica, vlasnica bara „Čistilište“, bila je mrtva!

—ooo—

Ljudi su pohrlili u lokal, tiskali se i propinjali da vide preko šanka. Svi, koji su se do malo pre međusobno tukli, stajali su jedan uz drugog sa šesirima u rukama.

To ne može biti istina, to što je lekar upravo rekao!

Dženi Blejk, lepa, blistava Dženi Blejk, mrtva?

Bakster se okrete. Ruke su mu drhtale. Ne zato što nije mogao da podnese smrt. Za to je postojao drugi razlog. On je voleo Dženi, obožavao je! Dva puta je zamolio da se uda za njega i ona ga je dva puta odbila, ali na prijatan, samo njoj svojstven način. Bakster nije mislio da odustane od svoje ponude. Sada je lepa Dženi ležala iza šanka u lokvi krvi.

Neshvatljivo! Prosto mu to nije išlo u glavu.

Crvenokosi kauboj sa rasklimatanim zubom gurao se napred i stao kraj lekara. Njegov glas je bio jedva čujan.

— To nisu valjda bili moji momci?

Zatim se naglo okrenuo. Zelene oči su mu opasno svetlucale.

— Kid!

Jedan čovek, deformisanog nosa i

isturene brade priđe. I on je držao šesir u ruci.

— Jesi li ti možda bio u baru?

Kauboj Kid, koji je u celom kraju bio poznat kao „divlji“ Kid, trže se kao ošinut bičem.

— Ja? Šta si hteo time da kažeš, Džoe? — upitao je žustro.

— Ja sam te samo pitao da li si bio ovde u krčmi — vikao je nadzornik pretećim glasom, držeći se pri tom obema rukama za ivicu šanka, kao da će svakog trenutka da se ustremi i poleti na Kida.

— Ne — javi se jedan stariji kauboj, koji je stajao bliže vratima. — Sve vreme bio je sa mnom i sa Danom.

Nadzornik samo promrsi.

— Hvala gospodu bogu!

Zatim je podigao glavu, pogledao šerifa i rekao nešto čvršćim glasom:

— Od naših ljudi nije niko bio, šerife.

— Je li? — reče čuvar zakona s nevericom.

U to se crnac progura napred.

— Pa ja sam već rekao, mister Bakster.

— Šta?

— Pa bio sam prisutan.

— Prisutan? Čemu?

Lekar dokopa crnca za mišicu.

— Smirite se zaboga, Tom i konačno govorite povezano.

— Moj otac se malo pre onesvestio kod vrata. Morao sam da mu donešem stolicu! — vikao je mali Sam plačući.

— Prolazna slabost — umirivao je dečaka lekar. — No sada je, Tom, sve u redu. Govorite, konačno.

— Stalno pokušavam. Rekao sam. On je ustrelio koltom.

— Ko? — bio je to uzvik iz preko deset grla.

— Oregon Džek!

Šerif je odmahivao glavom, kao da hoće da odagna priviđenje.

— He, pa on je to još na ulici rekao! — podsetio je ostale lekar.

Šerif stade ispred crnca.

— Tom, reci sada sve lepo, lagano, ali ne previše sporo, inače ću eksplodirati. Šta se sve ovde dogodilo? Ko je to bio?

Šerif se obraćao crncu, kao što bi se obraćao izbezumljenom, uplašenom detetu.

— Ne znam baš tačno — uzdahnu stari čovek. — Čuo sam krik...

— Čiji krik? — prekide ga šerif.

— Moje gospodarice. Onda sam potrčao kroz dvorište i hodnik ovamo. Ona je stajala iza šankâ. A tri čoveka su stajala, tu, gde ste vi. Jedan od njih je bio Oregon Džek...

— Zar ti poznaješ Oregon Džeka?

— Da.

— Odakle?

— Pre pet godina video sam ga u Saldup Sitiju. Prilikom jednog puškaranja sa pomoćnikom šerifa.

— Pričaj dalje. Znači, on je navodno bio ovde.

— On je stvarno bio, mister Bakster! Stajao je baš tu. Tada se jedan od njegovih pratilaca, jedan veliki snažan čovek, sa velikom glavom i teškim pesnicama, ustremio na mene. Njega sam sredio...

— Ti ga sredio...?

— Da, mister Bakster. Poskočio sam u stranu, a onda ga udario u stomak. On se samo presavio i stezao obema rukama mesto gde sam ga udario. Na to je Oregon Džek hteo da puca na mene. Gospođa Dženi je u istom trenutku dokopala pušku ispod šanka, gde se uostalom uvek i

nalazila. To je ova puška. To je učinila da mene spase.

Crnčev glas se slomi. Snažan plač potresao mu je telo.

— Htela je mene da spase, ja to znam. Podigla je sačmaricu i on je pucao na nju. Džek je pucao. Pala je unazad. Ja nisam imao oružja, ja sam preskočio šank. Kada sam se uspravio, bar je bio prazan! Istrčao sam napolje, naleteo na ovu dvojicu kauboja i stvarno ne znam šta se dalje desilo.

— To znamo mi — javi se jedan od dvojice kauboja — i žao nam je.

— Vi niste mogli da znate — promrmlja Tom. — Šta ste mogli drugo?

Bakster je stezao pesnice, tako da su mu zglobovi pobeleli.

— Oregon Džek! Da li je to moguće? Dva momka sa njim? Gotovo neverovatno! Taj lupež je inače sam. — Govorio je to više za sebe, ali se sve čulo, jer je u lokalu vladala mučna tišina. Onda je naglo podigao glavu. — Ko će sa mnom?

— Mi — javi se crvenokosi nadzornik. — Idite po konje, momci. Za tri minuta da ste pred šerifovom kancelarijom!

Kauboji istrčase iz bara prema konjušnici da izvrše naređenje svog nadzornika.

Kovač, berberin, mesar i još neko licina se takođe prijaviše.

— Jeste li videli u kom pravcu su odjahali, Tom? — upitao je Bakster crnca.

— Pobegli su iz grada u pravcu severa, mister.

Zavrćući iscepani rukav na košulji, Bakster promrši:

— Trebalo bi zabraniti galopiranje kroz grad. Tada bi lupež, koji beži, skrenuo na sebe pažnju i svaki gra-

đanin bi mogao da ga zaustavi. Ali, ovde svako goni svog konja kao pomaman i jasno...

Ljudi su lagano napuštali bar.

Samo je ostao doktor Norton. Ob-ratio se starom Tomu:

— Hajdete sa mnom preko. Imate više posekotina na licu nego svi ostali zajedno. To treba odmah urediti.

Kada je šerif video da i mali, debeli berberin hoće sa njima, zaustavi ga.

— Hej, kuda si to naumio?

— Idem s tobom.

— Ne može.

— Kako ne može? Pa ja sam tvoj rezervni pomoćnik!

Šerif više nije mogao da ga spreči, nego mu pokaza rukom na suprotnu stranu ulice.

— Pogledaj preko!

Berberin baci pogled na vrata svoje radnje i ugleda gradonačelnika kome je pola lica bilo neobrijano i namazano penušavom sapunicom.

— To može da sačeka — rekao je mirno nastavio da trči iza šerifa. U tom im se pridružio i kovač, teško dišući.

— Baš glupo što su svi konji u konjušnici.

— Pa ne može drugačije — doviknu mu berberin. — Nove kuće su sada tako gusto jedna uz drugu, da gotovo niko i nema više svog dvorišta.

Nekoliko minuta kasnije potera, koju je predvodio šerif Bakster, napustila je grad.

—ooo—

Vrata lekareve kuće su se otvorila i na njima se pojavio sedokosi crnac. Glave oborene na grudi, prešao je na suprotnu stranu ulice.

Na tremovima su se okupile radoz-

nale žene i posmatrale ga sažaljivo. Veoma brzo se raščulo šta se dogodilo i svi su bili kao okamenjeni od užasa.

Dženi Blejk, je ubijena? Ljupka, živahna Dženi Blejk, čiji je topli alt i prijatno zvonki smeh još svakom lebdeo u uhu. Ona sama je bila deo Santa Fe, prelepa, temperamentna vlasnica bara „Čistilište”.

Ispred samog bara stajalo je nekoliko žena. Kada su videli crnca kako dolazi izmakle su se da mu naprave prolaz.

Stari je išao vukući noge. Gurnuo je krila pomičnih vrata i ugledao svog sina kako sedi na tronošcu ispred šanka.

Zastao je i pogledao iza šanka, gde je još pre pola sata ležala ubijena Dženi.

— Gde je ona? — upitao je žustro.

— Odneli su je.

— Ko?

— Mister Donegan i mister Prat. I stari Simpson je bio tu, a i gradonačelnik. Lice mu je bilo celo umazano krvlju.

— Čije lice? — upita Tom ne shvatajući.

— Pa gradonačelnikovo.

Stari crnac iznenađeno podiže glavu.

— Da nije i on učestvovao u gužvi?

Dečak samo sleže ramenima.

— Nisam ga video među ljudima na ulici. Malo pre je došao ovamo psujući iz berbernice. Još uvek je u ruci držao peškir i briač...

Neko vreme nisu ništa govorili, a onda mali Sam upita oprezno, šapatom:

— Zar ne bismo mogli da je opet donesemo ovamo, oče?

Stari odmahnu glavom.

— Ne, Sam. Ako je gradonačelnik bio prisutan, onda je sve po propisu. Ponovo su učitali. Teška zonzara obletala je oko šanka.

— Šta ćemo sada učiniti? — pitao je dečak.

— Ne znam — odgovori Tom utučeno. — Danas to još ne mogu reći. Možda ćemo naći neki drugi posao u gradu. Ako pak ne nađemo, gospođa Dženi nam je poklonila konja. Jahaćemo sve dok ne nađemo nekoga, kome ćemo biti potrebni. Svet je prilično veliki.

Dečak je počeo žalosno da plače. Otac ga zagrlji i povede do klupe, na koju su zajedno seli.

Posle izvesnog vremena Sam podiže glavu i svojim smeđim dlanom obrisu suze.

— Zar ništa ne možemo da učinimo?

— Kako to misliš, sine?

— Mislim da pomognemo da Oregon Džek bude uhvaćen.

— Šerif je krenuo u poteru za njim.

— Mister Bakster je sigurno dobar šerif. Ja ne mogu ništa protiv njega da kažem, ali ne verujem da će on uhvatiti Oregon Džeka.

— To moramo da prepustimo dragom bogu, sine.

Mali Sam je uporno razmišljao da li se to baš sve mora prepustiti dragom bogu, kako je to njegov otac, kveker, rekao. U njegovu maluu glavu nikako nije moglo da uđe da treba sedeti tako, ne čineći ništa, ako može da se dogodi da ubica njegove voljene gospodarice umakne nekažnjen.

Neočekivano je tako žustro skočio sa klupe, da se stari Tom trže.

— Setio sam se, oče!

— Čega si se to setio?

— Našao sam ono što sam tražio.

— A šta si to tražio? — Upitao je Tom apatično.

— Čoveka koji će uhvatiti Oregon Džeka.

— Ko to može da učini, ako to našem šerifu ne uspe? Ali, dete, ti si prava sanjalica...

— Ne, oče, sve vreme sam razmišljao i odjednom mi je palo na pamet. Moraš da pišeš Vajatu Erpu!

— Šta? Kako ti je to palo na pamet?

— Pa zar on nije naš prijatelj?

— Jeste, sine, svakako. Svi smo mi bili srećni kada je on nedavno bio kod nas u kući i govorio sa gospođom Dženi. Čak je i sa nama govorio. Ali, šta da mu pišem, Sam? I on ima dosta nevolja i posla. Kada je bio ovde, poveo je jednog razbojnika u Farminton. I sam uviđaš da ima pune ruke posla.

— Znam, ali kada malo promislim, oče, pitam se zašto je uopšte jahao preko Santa Fe, ako je krenuo u Farminton?

— Ali, sinko, pa on je već bio тамо. Prošao je kroz Santa Fe u povratku.

— E, pa onda se opet pitam — bio je uporan mali Sami — zašto je jahao preko Santa Fe. To je prilično daleko prema jugu i mora mnogo da se skrene sa puta, pa da se ide sa zapada na severoistok, natrag u Dodž Siti.

Stari Tom mehanički izvuče lulu iz džepa i napuni je, pa stavi među zube nezapaljenu.

Grlo mu se stezalo. Osećao je bol u grudima. To, međutim, nije bilo od udaraca. Iznenađna smrt njegove gospodarice pogodila ga je kao udarac groma. Ceo život mu se sada bez nje činio besmislenim i poremećenim.

Šteta što ja ne umem dobro da pišem, tata. Ja bih pisao maršalu.

— Dosta o tome, dečko.

Dečak ustade i pođe prema vratima, koja su vodila u kuhinju. Obema rukama uhvatio je kvaku i rekao.

— Ali, on je njoj rekao da će ponovo doći.

— Ko je to rekao i kome je rekao?

— Pa maršal gospođi Dženi.

— Kada to, Sam?

— Kada se opraštao sa njom.

— To ne mogu da zamislim.

— Ali, tata, ja sam čuo! Rekao je sasvim jasno. Stajao sam na kuhinjskim vratima i upravo se spremao da izađem. Onda sam čuo maršalov glas i ostao da stojim gde sam se zatekao. Tako sam čuo i razumeo svaku reč, koju su izgovorili.

— I šta je maršal rekao?

— Kazao je da će se vratiti. A gospođa Dženi je stajala sasvim uz njege i pitala „Kada?”. Onda je on odgovorio „Skoro”.

Tom ljutito ustade s klupe.

— Ali, dečko, šta je to iznenada ušlo u tebe? Šta ti to govoriš? Takve se stvari ne mogu tek tako pričati. Naša gospodarica je mrtva, a Vajat Erp je veliki maršal. Ako bi to nekom ispričao, još bi mogli da zapadnemo u nepriliku.

— Ali, ja to kažem samo tebi, tata.

Stari crnac priđe sasvim blizu svome sinu i pogleda ga pravo u oči

— Mogu li da se oslonim na tebe, Sam?

— Možeš, oče — uzvрати dečak ne sklanjajući pogled.

— Onda mi donesi hartiju, pero i mastilo.

Mali Sam spremno otrča. Uskoro se Tom dade na posao. Obavestio je

maršala Erpa u dalekom Dodžu šta se upravo dogodilo u Santa Fe.

—ooo—

Telegram je stigao u Dodž Siti. Vest je veoma bolno pogodila maršala. Još istog dana krenuli su vozom. U prvom trenutku su mislili da idu konjima, ali se čovek iz Misurija zbog žurbe opredelio za željeznicu.

Na liniji Dodž Siti—Santa Fe saobraćala je najbrža lokomotiva na celom zapadu. Pošto u ono vreme red vožnje nije bio tako čvrsto određen, vozovođa je obećao maršalu da će učiniti sve što je u njegovoj moći.

Holidej i Erp su bili uvereni da će u Santa Fe moći da unajme dobre konje.

—ooo—

Grad je već bio utonuo u mrak. Na velikoj stanici Santa Fe goreli su mnogi fenjeri. Dodž Siti ekspres je upravo stigao. Veliki broj putnika sišao je u Santa Fe.

Dva visoka čoveka u tamnim odelima prvi su sišli na peron i hitrim koracima krenuli prema glavnoj ulici.

Jedan od njih je imao preplanulo, markantno lice, veoma muževno i tamnoplave oči. Kosa mu je bila tamna i bujna. Oštrookom posmatraču ne bi promaklo da je izuzetno ozbiljan i potišten. Bio je to Vajat Erp, maršal iz Dodž Sitija.

Njegov pratilac je bio visok gotovo koliko i on, imao blede lice, aristokratske crte i oči koje su potsećale na zaleđenu površinu planinskog jezera. Taj čovek je bio doktor Džon Holidej, čuveni strelac i kockar. Išli su glavnom ulicom i iz daleka prime-

tili da u baru „Čistilište” ne gori svetlost.

Nastavili su bez reči prema krčmi. Na klupi kraj vrata, avetinjski osvetljen iz drugih kuća, sedeo je čovek i odsutno piljio ispred sebe.

— Mister Tom.

Kada je čuo glas, crnac se trže i skoči sa klupe.

— Maršale! — rekao je muklo. — Vajat Erp! Ali, to je nemoguće! Ovaj, mi ovde nemamo svetla, jer...

Čovek iz Misurija pride bliže zbunjenoj čoveku.

— Ja sam to, mister Tom. Dobro ste videli.

Stari Tom obema rukama grčevito uhvati maršala za mišicu.

— Mister Erp, kakva radost! Ovaj, mi nemamo razloga za radost.

— Znam!

— Ne, vi ne možete znati ono najstrašnije.

— Pa, poslali ste mi telegram.

Tom razrogači oči.

— Vi, vi ste primili moj telegram i tako brzo stigli ovamo?

Stari crnac se setio reči svog sina Sama. Možda je konačno dečak i bio u pravu, a maršal je možda zaista bio zaljubljen u Dženi Blejk.

— Da, mister Tom, zbog toga smo i došli — javi se sada Holidej.

Tom steže kockaru ruku.

— Dakle i Dok je sa vama! Dani podmuklog ubice su odbrojani. Siguran sam. Sada neće moći daleko da umakne. To je užasno, neshvatljivo, mister Erp.

— Možemo li da uđemo u kuću? upita Erp.

— Naravno, još me niko nije izbacio odande.

Seli su za mali sto u dnevnoj sobi. Stari crnac je svojom ogromnom

tamnom rukom nežno dodirivao vez na belom stolnjaku.

— To je ona sama izvezla, umela je sve...

— Da li se šerif već vratio? — raspitivao se Erp.

— Ne, još nije, iako su se gotovo svi ostali vratili. Sa Baksterom je još ostao berberin i nadzornik jednog velikog ranča iz okoline grada.

— Šta su javili ljudi iz potere?

— Ništa naročito. Prvi, koji su se vratili, jer nisu bili raspoloženi za dugo jahanje, ili su imali loše konje, ili loša sedla, ili im je nedostajala municija, oružje, hrana ili šta ja sve znam, oni baš ništa nisu znali, iako su se vratili posle pola noći. Sledećeg dana su stigli drugi. Od njih smo saznali da je Bakster obrazovao dve grupe. Jednu je vodio on sam, a drugu kauboj. Ne bih umeo tačno da vam kažem kako se zove. Mislim

— Voker. Mister Bakster je sledio trag, koji je navodno vodio na severozapad, dok je kauboj bio uporan i nastavio prema severu. Ovaj kauboj nikako nije hteo da prihvati kao moguće da je ubica Oregon Džek krenuo prema Farmingtonu. Daleko verovatnije je bilo, da se trudio da što pre moguće stigne do granice i umakne u Kolorado.

— Gradovi, kakav je Santa Fe, morali bi da obrazuju velike potere. Međutim, teško se može postići neki uspeh, ako se dobro ne pazi na tragove i prethodno razmisli kuda bi najverovatnije begunac krenuo.

— Mislite li vi, maršale, da je kauboj bio u pravu?

— To će se tek videti. Pričajte, molim vas, dalje.

— Juče su došli ostali. Jedan za drugim jahali su ovuda pored bara. Sinoć su stigli i poslednji. Svi, izuzi-

majući berberina. Od kovača sam uspeo da saznam da su i poslednja trojica krenula kući: šerif Bakster, kauboj i mali, uporni berberin, za koga nikada ne bih mogao da pomislim da je tako izdržljiv. Ostavio je sve kako se zateklo i odmah odjahao za šerifom. On je gospodu tako mnogo voleo, čak je neke svoje mušterije uporno nagovarao, sve dok ih ne bi doveo ovamo u bar na piće. Ljudi, koji su u njegovoj radnji grdili naš bar, retko su imali sreće da iz njegove radnje izađu bez posekotina na bradi, ili obrazu.

Maršal ustade od stola.

— Slušajte, mister Tom.

— Molim vas, recite samo Tom, maršale.

— U redu, Tom. Molim vas nemojte nikome govoriti da smo bili ovde.

— Zar već odlazite?

— Da, morali bismo da pogledamo da negde nađemo dva dobra konja, a onda i mi krenemo u poteru.

— Dobre konje? — reče crnac zamišljeno. — Hm, gospođa Dženi je meni i mom sinu poklonila konja, ali ta životinja naravno nije za vas. Vama treba odličan konj. Da malo promislim... Oven Hemp ima dobre konje, ali je užasno pohlepan i traži bestidne sume.

— Idemo kod njega.

— Čekajte malo! Gradonačelnikov brat ima jednog fantastičnog riđeg ždrepcu. Još je mlad, ali mu nema premca u brzini. Ja sam samo jedan jedini put video sličnog konja. Vi ste ga jahali, mister Erp. Trebalo bi da ga ipak pitate — nastavi crnac. — Mislim da je bio veliki prijatelj vašeg brata Morgana, a ovde u lokalnu je često baš vas spominjao. Veoma vas ceni. Da ga ja pitam?

— Ne, hvala, Tom. Sam ću to učiniti.

— Osim toga i Džimi Lorgan ima jednog odličnog vranca, takođe ždrepcu. Njega bih mogao da pitam. Često svraća ovamo. Nije učestvovao u poteri, jer je pre dve nedelje slovio nogu i leži u postelji.

Džems Barton je bio polubrat gradonačelnika. Stanovao je u ulici Fild i imao veliku trgovinu žitaricama.

Mlada devojka, koja se zatekla na kapiji, pogleda upitno maršala.

— Gde mogu da nađem mister Bartona? — upitao je Erp.

— Mister Bartona? On je pozadi, u štali.

— Sam?

— Da — odgovori devojka, grozničavo razmišljajući odakle poznaje ovog naočitog, brižljivo odevenog stranca.

Vajat se zahvali, pa se uputi kroz dvorište prema štali.

Barton je čuo da neko dolazi i sa džakom u rukama izađe iz ostave za hranu. Kada je poznao posetioca, iznenađeno je stao.

— Gospode, Vajat Erp!

Maršal mu izloži razlog svoje posete.

Žitarski trgovac spusti džak na zemlju i objasni:

— Slušajte, maršale, ovaj ždrebac je najbolji konj u Santa Fe. Vredi čitavo jedno bogatstvo. Ne bih ga dao nikome na ovom svetu, izuzev vama. To činim čak veoma rado zbog Dženi Blejk. Ne znam ni jednu osobu, koju bi pre pozeleo da bude za petama ubici od vas, mister Erp.

Nije izgovorio više ni reč, nego je uzeo svoje sopstveno sedlo sa eksera i pošao prema jednom boksu u štali.

Vajat je išao za njim.

Ždrebac je bio zaista izuzetna ple-

menita životinja. Čovek iz Misurija je morao u sebi da oda priznanje starom Tomu, pošto je konj zaista imao sličnosti sa njegovim nezaboravnim konjem, koga je ubio Ajk Klanton. Nekoliko minuta kasnije maršal je napustio Bartonovo dvorište.

Holideja je Tom obavestio gde stane Džim Logran. Iako kockar nije hteo da ga crnac prati, morao je na njegovo navaljivanje najzad da pristane. Na žalost, Holidej nije imao sreću kao Vajat Erp. Jedna neljubazna devojka mu je objasnila da mister Logran ima bolove i da je u postelji. Kockar je navaljivao da makar dva minuta govori sa njim. Devojka je, međutim, uporno odbijala. Na to crni Tom reče ljutito:

— Slušajte, gospođice Logran, mister Holidej je džentlmen.

— Mom bratu nije potreban nikakav džentlmen — uzvрати devojka.

— Potreban mu je lekar.

— Ali, ovaj džentlmen jeste lekar, — insistirao je crnac.

Devojka odmeri Holideja od glave do pete.

— Da.

Devojka mu energično dade znak rukom.

— U redu, hajdemo onda.

Holidej i crnac išli su za njom uz stepenice.

Džim Logran je po svemu sudeći bio mamuran. Holidej je smatrao da je najverovatnije Logran doista imao bolove, ali verovatno ljut što ga je snašla nevolja, pokušao da se uteši viskijem.

— Šta vi hoćete? — upitao je zaplićući jezikom, a onda prasnuo u smeh. — Čoveče, pa to je veoma smešno! Ja vas ne samo da vidim duplo nego čak jedan put belog, a jedan put crnog.

Uspeo je da se uspravi u postelji. Krupne graške znoja rosile su mu čelo.

— Vidim vas jednom belog, jednom crnog. Hm, to ipak ne može da ima veze sa mojom nogom. Mora da sam i inače bolestan.

— Moje ime je Holidej — rekao je kockar, ali Logran ga uopšte nije slušao. Bavio se isključivo sobom i svojom bolešću.

Na to crnac priđe postelji i uhvati Logran za bolesnu nogu.

— Slušajte mister Logran — rekao je, kolutajući značajno očima. — Ovaj džentlmen se samo zbog vas popoe vašim rasklimatanim stepenicama. Hteo je da vas poseti. On je lekar, razumete li? Lekar! Ne možete mi reći da se osim njega bilo koji lekar potrudio da se popne uz ove vaše stepenice.

Pripiti bolesnik je samo dva puta jeknuo. Tek posle nekoliko trenutaka do svesti mu je doprlo ono što je crnac rekao.

Ovaj elegantni stranac je, dakle, lekar. I pored toga što je u sebe ulio prilične količine viskija, uspeo je da se u trenutku prilično otrezni i upita kockara:

— Vi ste doista lekar i došli ste baš kod mene?

— Da, u stvari se najviše razumem u zube, ali...

— Zube? — Logran se ponovo zavalio u jastuk. — To je baš ono, doktore. Zubi su ono što me muči, a ne noga. Već tri dana me užasno boli, naročito noću.

Holidej, koji je još od vremena kada je u Bostonu bio zubni lekar, nosio crnu lekarsku torbu od krokodilske kože, reče bolesniku:

— Otvorite usta. Tom, molim vas, hoćete li mi pridržati lampu.

Crnac uze lampu sa noćnog stočića i podiže je tako da je Holidej mogao da vidi. Sposobnom lekaru, kakav je Holidej bio, nije trebalo mnogo da ustanovi šta je po sredi. O njegovoj izuzetnoj sposobnosti govorilo se pre deset godina po uglednim bostonskim krugovima i svi su mu proricali izvanrednu karijeru. Na žalost, morao je da prekine praksu zbog užasne bolesti, koju je dobio od jednog pacijenta.

Bez reči je otvorio torbu. No, pre nego što je izvadio instrumente iz nje, ispitivački je pogledao oko sebe.

— Gde je ona?

— Ko? — upita Logran.

— Flaša — uzvratila kockar hladno.

— Ja vas ne razumem — mucao je od straha sad već potpuno istrežnjen gvoždarski trgovac.

— Flašu — rekao je Holidej oštro, jer mu se veoma žurilo.

Uplašen, bolesnik zavuče ruku pod pokrivač i izvuče flašu viskija u kojoj je bila još samo trećina pića. Objasnio je gotovo šapatom:

— Držim je već danima u postelji i s vremena na vreme otpijem...

— Ne morate se izvinjavati, ni pravdati — prekide ga kockar u pola rečenice. — Vaša je stvar šta radite sa flašom, koju prikrivate u postelji. Nego, nakrenite!

— Šta?

— Kažem da treba da pijete — naredi mu lekar.

Logran otpi jedan mali gutljaj.

— Šta to bi, čoveče, pa to je gutljaj za ptičicu! Otpijte jedan dobar gutljaj, tako, još jedan i još jedan.

Gvoždarski trgovac je pio, a onda s mukom hvatao vazduh.

Tom mu najzad uze flašu iz ruke. Spretnim pokretom Holidej izvadi

jedna mala, niklovana klješta iz torbe i ogledalce.

— Za trenutak zadržite vazduh.

Džim Logran oseti jedan kratak, jak bol. Kada je već hteo da počne da viče, kockar se uspravi.

— Budite mirni, gospodine Logran. Sada je već sve gotovo.

U to u sobu uđe Logranova sestra i s vrata osu bujicu reči.

— Uh, ala je to išlo brzo! Doktor Paperkorn to obično radi više od pola sata. Znaate, mister, ja imam četiri zuba, koja...

— Kasnije gospođice, kasnije — prekide je kockar.

Gvoždarski trgovac nabra obrve i reče radosno iznenađen.

— Hej, pa ovo malo krvari, ali me više uopšte ne boli!

— To vam verujem — uzvratila Holidej. — Što se tiče krvarenja, to je bar lako. Neka vam vaša sestra donese šolju kamilice.

Logranovo lice je sijalo.

— Dok, vi ste prava puška! Neću žaliti para za ovo!

— Nije potrebno — uzvratila mu kockar, vraćajući instrumente u svoju torbu. — Vi ćete mi pozajmiti svog crnog ždrepcu, jer je to jedini konj sa kojim ću biti u stanju da držim korak sa Vajatom Erpom, koji je pošao u poteru za ubicom Oregon Džekom.

Na čelu trgovca Lograna urezala se bora.

— Šta vi to govorite? — promucalo je.

— Vajat Erp je pošao u poteru za ubicom Oregon Džekom. Ja ga već godinama pratim na takvim poduhvatima, ali sam ovoga puta morao da ostavim konja u Dodž Sitiju.

Logran se sada uspravio u postelji i lupio šakom kljoštice po čelu.

— Dok Holidej!
Kockar klimnu glavom.
— Ako nemate ništa protiv.
— Nešto protiv! — uzviknu Logran. — Coveče, pa vi ste pravi macioničar! Ako bih još jednom imao zubobolju, a znao da ste vi čak u Montani, pravo bih otišao za vama! Augusta, moraćeš da još jednom siđeš u dvorište i otvoriš štalu.

Pet minuta kasnije kockar je već bio na leđima crnog ždrepcu i grabio iz trgovčevog dvorišta.

Sedokosi crnac je ostao na kapiji i mahao mu.

— Srećan put, Dok!

—ooo—

Holidej je u oštrom galopu grabio prema glavnoj ulici, gde je prema dogovoru trebalo da se nađe sa Vajat Erpom.

Maršal ga je već čekao, stojeći pored svog konja ispred bara „Čistilište“. Kada je čuo topot kopita, podigao je pogled i pogledao niz ulicu.

Već po topotu znao je da se ne približava neki običan konj.

Holidej mu doviknu još iz daleka:

— Sve je u redu, penjite se!

Čovek iz Misurija se odmah vinu u sedlo i stiže kockara.

— Nije išlo baš tako glatko, zar ne? — upita Vajat.

— Kako se uzme. U pitanju je bio kutnjak.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija napustila su grad oko pola deset i grabila put severa.

Međutim već pola milje iza grada, zaustavili su se u jednoj udoljici da prenoće.

Vajat je spustio glavu na sedlo i zavio se u džakarila pokrivač. Zagledao se u zvezdano nebo.

Od trenutka od kada mu je Holidej u Dodž Sitiju doneo telegram sa užasnom vešću, osećao bi tup bol u grudima, kad god bi se setio užasnog događaja.

Dženi Blejk je bila mrtva.

On je već godinama voleo, a da ni sam to nije znao. Ne bi propuštao priliku da svrati u daleki Santa Fe, da ide obilaznim putem do njega, iako nikad ranije nije potražio priliku da razgovara sa lepom vlasnicom bara. Konačno, smatrao je da ne putuje ovim krajevima zato da bi našao ženu, iako se ne bi moglo reći da ih u njegovom životu nije bilo. Imao je prijateljice tu i tamo u mnogim gradovima. Međutim, bilo je već krajnje vreme da razmišlja o novom domu i budućnosti. Konačno, bilo je nemoguće da još godinama, tako bez odmora, jaši goneći ubice, pljačkaše i sve one silne ljude, koji su se odmetnuli od zakona. Jurio je iz države u državu, iz grada u grad, ni sam ne znajući šta zapravo znači reč „kod kuće“. Dodž Siti možda? Tačno, to mu je bio zavičaj već više od jedne decenije, ali je uvek bio sam. Dok Holidej je već nekoliko godina stanovao sa plavom Kejt Fišer. To što sa njom još uvek nije otišao kod sveštenika i nije kupio prsten, nije bila Holidejeva krivica. Pre bi se moglo reći da je to zbog toga što je maršal morao stalno na put, a kockar nije hteo da ga pusti da ide sam. Konačno, bila su to vremena u kojima se ritam i način života ove dvojice ljudi veoma razlikovao od života kakav je bio u razvijenim gradovima na istoku.

Onda je jednog dana ugledao Dženi Blejk. U početku ga je samo zanimala njena blistava lepota. Kasnije se gotovo uplašio od samog sebe, ka-

da je shvatio da veoma često misli na nju. Zar nije bila suviše samostalna, suviše gorda, pa čak i suviše lepa za njega? Zar nije mudrije tako lepe žene samo gledati, a ne i ženiti se njima? I to ne samo zbog bezbrojnih očiju, koje su uperene na njih...

I sam nesvestan toga, sve češće i češće je svraćao u Santa Fe, da bi bio u njenoj blizini. Ali, ništa nije govorio. Konačno je jednog dana sasvim neočekivano prvi progovorio o budućnosti. Jedne noći je iznebuha počeo razgovor:

— Mislite li vi nekada na to, Vajat, dokle će ovo ići? Ne možete vi stalno i bez odmora jahati kroz savanu i juriti bandite, goniti zapadom ljude, koji su drugima doneli nesreću i zlo. Tome jednom mora da dođe kraj. Odavno ste već izvršili svoju dužnost. Uхватili ste više zločinaca od bilo koga u ovoj državi. Niko od vas ne može da očekuje da ćete vi svakoga dana stavljati glavu u torbu za zakon. Niste više mladić i morate konačno da mislite na svoju budućnost.

Tako je govorio kockar Holidej, koji je svakog dana stavljao svoj život na kocku, da bi pomogao svom prijatelju Vajat Erpu.

— To sve mora na neki način da se promeni, Vajat. Jer i najjači jednog dana klonu. Još uvek imate čelično zdravlje, ali ne treba izazivati sudbinu. Jednog dana ćete se ipak osećati loše i jadno, kao što se i ja ponekad osećam. Svemu mora da dođe kraj. Možete, na kraju, poslati u poteru Bata Mastersona, ili Bila Tilgmana. Obojica su odlični momci i gotovo isto toliko energični koliko i vi.

Maršal je dugo razmišljao o rečima

svoga prijatelja. Mnogo duže i više nego što je ovaj i pretpostavljao.

Kao da je u maršalu Erpu već tada bila rođena zla slutnja o tome šta će se dogoditi. Odmah posle razgovora i razmišljanja došao je do zaključka da njegovom putu nema kraja. Kao da je znao da će još godina-ma krstariti savanom i planinama zapada, goneći ljude, koji su, odmetnuvši se od zakona, načinili drugim mirnim ljudima od života pakao.

— Sve dok budem zdrav, Dok, ostaću u sedlu. Suviše je onih, koji pljačkaju i ubijaju. Onih koji u ovoj mladoj zemlji krše zakon.

—ooo—

Kada su se na istoku pojavili prvi odblesci svetlosti novog dana, dva prijatelja su ustala, umotala svoje pokrivače, pričvrstila ih za sedla, a zatim se umila u malom potoku. Zatim su na malom gvozdenom tronošcu priredili jutarnju kafu, uz koju su pojeli hleb i sir. Onda su osedlali konje i uzjahali ih.

Nalazili su se zapadno od malog naselja Sen Moris.

Pretpostavljali su da ih ovde teško ko može poznati, što uostalom više i ne bi bilo tako važno. Čovek iz Misurija je jedino hteo da spreči da se u Santa Fe pročuje da su on i Holidej stigli.

Zbog toga je Vajat zamolio žitarskog trgovca, a Holidej Lograna, da ništa ne govore o njihovom boravku u gradu.

Što se tiče žitarskog trgovca, bili su uvereni da će sigurno ćutati. Logran, međutim, nije delovao tako pouzdano. Srećom, zbog zubobolje, a pre svega zbog povredene noge, neko vreme neće moći da napušta kuću, pa

se tako ni novost neće pročitati po gradu.

Zbog čega je to veliki Vajat Erp želeo? Iz prostog razloga što je smatrao mogućim da Oregon nije pobe-
gao ni na sever, ni na jug, niti na istok, niti na zapad, nego se prosto pritajio negde u gradu, ili u njegovoj blizini.

Jedan tako hladnokrvni i preve-
jani razbojnik je mogao da dođe na pomisao da se pritaji na prvom po-
godnom mestu i pusti poturu da pro-
đe pored njega, ništa ne sluteći.

Naselje Sen Moris sastojalo se od
svega sedam kuća i pripadalo je na
neki način još uvek gradu Santa Fe.
Samo deset godina kasnije se i pot-
puno stopilo sa velikim gradom.

Ispred druge kuće od kraja zatekli
su starog čoveka kako opravlja og-
radu, zamenjujući trule daske no-
vim.

Holidej zaustavi konja kraj njega
i kliznu iz sedla.

— Helo, mister, da li se ovaj grad
zove Sen Moris?

— Grad? — Čovek se, smeškajući,
počeša iza uha. — Da, možda će usko-
ro i biti pravi grad. Uostalom, nedav-
no su tu bile samo kolibe. Sada ima se
dam kuća i nekoliko ambara. Zna-
te, mi smo došli iz Švajcarske, iz stare
Evrope, pa smo mislili da bi bilo lepo
da gradić nazovemo Sen Moris pre-
ma jednom mestu kod nas, gore u
planinama.

Holidej izvuče iz džepa tabakeru i
ponudi starog čoveka. Ovaj odbi.

— Ja pušim samo lulu. — Pri tom
izvuče iz džepa izgrizenu lulu od ku-
kuruzovine i istrese je. Holidej ras-
kinu jednu od svojih cigareta, pa pru-
ži zlatnožuti duvan govornjivom
Švajcarcu.

— Izvolite, uzmite.

— Ostavite, molim vas. Zar nije
šteta kvariti tu finu, skupu cigaretu?

— Koješta, samo vi napunite svoju
lulu.

Kockar se naslonio na konja i za-
bacio šešir na potiljak.

— Mi smo se dogovorili, mislim,
moj prijatelj i ja, da se ovde nađemo
sa nekolicinom naših prijatelja.

Vajat na to dodirnu obod šešira, a
starac mu uzvрати pozdrav.

— Ovde nema ni saluna, mister, ni
pansiona.

— Šta? Treba li to da znači da mi
ovde kod vas ne možemo da popije-
mo ni čašicu viskija?

— Što se viskija tiče, za to ćete
morati da odete u grad. Nije daleko
odavde, ni punu milju.

— Ko nema konja — nastavio je
Holidej —, taj je izgleda prinuđen da
umre od žeđi. U prvom trenutku mi
se vaš Sen Moris dopao, mister, ali
sada nalazim da je prilično žalostan.
Nije ni čudo što se naši prijatelji ni-
su ovde zadržali.

— Kako ste uopšte mogli i da za-
kazujete sastanak u ovako malom
mestu?

— Pa, Džekson je bio mišljenja da
je ovo odlično mesto za sastajanje,
jer ne možemo da se mimoiđemo.
Santa Fe, naime, ne poznajemo svi,
pa smo odlučili da se ovde nađemo.

— Žao mi je, mister. Sa koliko lju-
di je trebalo da se nađete?

— Sa trojicom — uzvрати Holidej i
otrese pepeo sa cigarete.

Švajcarac samo odmahnu glavom.

—ooo—

Ista scena ponovila se još četiri pu-
ta: u Litl Velingtonu, u Doderiju, i u
Vest i Sout Varniju, malim naseljima
u bližjoj okolini Santa Fe.

Svuda sa istim rezultatom. Niko nije video trojicu jahača.

Oko dvanaest sati stigli su na jugozapad od grada sve u krugu od dve-tri milje od Santa Fe. Nailazili su na grupice kuća, naselja, koja čak nisu imala ni ime.

Zatekli su jednog dečaka kako sedi na kamenur i igra se vatrenim daždevnjakom.

Holidej se naže preko sedla i upita.

— Jesi li ga sam uhvatio?

Dečak ponosno klimnu glavom.

— Hm, priča se da tako izuzetno lepih, crvenih daždevnjaka ima samo tamo gde stanuje neka veoma brbljiva žena.

Dečak nabra obrve.

— To uopšte nisam znao, mister. Idem odmah da pretražim vrt stare Eli Sanders...

Dečak otrča, a maršal upita svog prijatelja.

— Čemu sve to, Dok?

Holidej ništa ne odgovori, nego se zagleda u azurno nebo.

— Zar žega nije nesnosna, maršale?

— Da, kao u Ljanu...

Odjahali su dalje.

U senci jedne od kuća neki čovek je cepao drva.

— Hej, mister! — upitao ga je Holidej. — Gde mogu da nađem gospođu Sanders?

Stari se uspravi i reče začuđeno.

— Da, ta stara je još uvek živa. Jeste li joj rođak?

— Kako ste to pogodili?

— Pa već sto godina priča o nekom svom nećaku iz Džordžije.

Kockar značajno pogleda maršala ispod oka.

— Da, ja dolazim iz Džordžije. Mislim, odavno sam otišao iz starog kraja.

Holidej je time čak rekao suštu istinu.

— Dakle, ona stanuje desno, u pretposlednjoj kući. Zgrada je malo uvučena. Veoma je stara i trošna. Još pre pet godina, kada je gospođa Sanders bila veoma bolesna, gotovo na samrti, susedi su se već radovali da će staru sandučaru konačno moći da sravne sa zemljom.

— Divni susedi!

— Pa, kako se uzme. Kao što sam vam rekao predposlednja kuća na desnoj strani ulice, kada se ide prema Albikverku.

— Hvala.

Dva prijatelja nastaviše dalje.

Pretposlednja zgrada na desnoj strani bila je velika prizemna zgrada od drveta, sklona padu.

Nekoliko pasa motalo se oko kapije.

Drvena ograda sastojala se dobrim delom od vazdušnih međuprostora: najveći deo dasaka je nedostajao, od nekoliko je ostalo samo polovina, dok su ostale poslednje dane svog bitisanja provodile nagnute prema zemlji.

Poterali su konje do kapije. Vajat izvuče nogu iz uzengije i čizmom gurnu kapiju.

Tras! Levo krilo kapije se sunovrati u dvorište.

Holidej se glasno nasmeja.

— Poseta staroj alapači će vas još i izložiti trošku.

Kada je krilo kapije palo, dva psa pobegoše cvileći, podvijenih repova.

Jedan debeljuškasti pas ulete kroz sada otvorenu kapiju.

— Ovaj džukac kao da je samo na to čekao — reče kockar. — Izgleda da mu rupe u ogradi nisu bile dovoljno široke.

Vajat sjaha s konja i pomilova krupnu životinju po crnoj dlaci.

Na to se začu piskavi povik, od koga psi, koji su se upravo dali u bekstvo, zastadoše kao ukopani.

Na vratima trošne kuće pojavila se žena visoka najmanje šest i po stopa i galameći pošla u dvorište. Razbarušena seda kosa izvirivala je ispod isprane plave marame. Lice joj je bilo izbrazdano nebrojenim borama.

Oči su joj bile kose i prilično udaljene od nosa, što je njenom licu davalo izgled mulatkinje. Međutim, nos joj je bio dug i šiljat, kao i brada. Žena otpljunu.

Njena siva haljina bila je pokrivena bezbrojnim zakrpama, kao uostalom i izbledela stara kecelja. Na nogama je imala ogromne crne čizme.

Brzim, energičnim koracima prišla je dvojici jahača.

Vajat Erp i Dok Holidej su sjahali s konja. Žena im pride bliže i podboči ruke kao presvučene bleđim pergamentom.

— Šta to znači, ha? Dođu tako dve dangube i sruše mi kapiju.

— Kapiju? — Holidej se u čudu obazre oko sebe.

Žena isturi glavu kao ptica grabljivica i poče da više piskavim glasom:

— Banditi, lupeži, skitnice, ustreliću svakog ko se usudi...

— Ali, gospođo Sanders — reče maršal blago svojim dubokim glasom.

Žena malo podiže glavu, a onda zatvori oči i poče usredsređeno da osluškuje maršalov glas.

Na ogromno iznenađenje dvojice priljatelja prekrstila se i nastavila svojim piskavim glasom:

— Svevišnji, on je opet ustao, po-

kojni šerif Erp! Da, svevišnji stvara čuda i njegov prst...

Stara žena se zagleda u Erpa, pa nastavi:

— Gospode, pa on ne sam oda govori kao mrtvi šerif, on čak i izgleda tako.

— Vi ste poznavali Morgana Erpa? — upita Holidej.

— Šta to znači: poznavala? Bio mi je prijatelj. Kada god bi mu bila potrebna uteha, savet, ili pomoć, dojahao bi ovamo da me moli...

— Jeste li videli? — obrati se kockar maršalu. — I drugim ljudima takve stvari padaju na pamet.

— Ovo bi se moglo nazvati čak i porodičnom slabošću.

Holidej izvadi tabakeru iz džepa. Na to žena ispruži svoju koščatu ruku, cap i izvuče dve cigarete.

— Uzela bih samo jednu cigaretu, mislim, inače. Ova druga, to je odštetu za srušeno krilo kapije.

— Šteta. Da je Džekson sada ovde, sigurno bi odmah opravio kapiju gospođi Sanders.

— Koji Džekson? — upita žena očigledno veoma zainteresovana.

— Ah, to je jedan naš prijatelj. Trebalo je konačno već da stigne ovamo.

— Ovamo? — upita stara, podigavši obrve.

— Da, mi smo se dogovorili da se nademo ovde, na kraju grada. Ali, Džekson je jedna stara raspikuća. Svraća u svaku krčmu i rasipa novac. Istini za volju, njegov otac je truli bogataš i ima toliko da može svom sinu da obezbedi kraljevski život. Smatram da je bilo potpuno nepotrebno da ga tera da izučni zanat, ali...

Kockar je ispredao jednu tako za-

mršenu priču, punu pojedinosti, da se maršalu digla kosa na glavi.

Izenada starica stavi kažiprst na uvele usne.

— Tri jahača, kažete? Hm, čekajte malo. Pristli, taj stari lupež me je molio da o tome ništa ne govorim. Ali, ako tako stoje stvari i taj Džekson je vaš prijatelj, onda je to nešto drugo. Pre svega, ima nade da ću ja u celoj toj stvari zaraditi novu kapiju. Njegov prijatelj Džekson mora da je veoma oprezan čovek. Pristli, uostalom, ima četiri ćerke i ne radi ništa drugo, nego lovi zetove. Kada vam samo budem ispričala kakvim se sve trikovima do sada služio...

Vajat pogleda na sat i prekide bujicu reči.

— Morali bismo da nastavimo put. Džekson je najverovatnije takođe natsavio prema La Sijenegi.

— Ko zna — reče starica. — Kod Pristlija su svakako nekolicina svratila.

— Prekjuče? Da li je to možda bilo prekjuče?

— Mora da je bilo prekjuče. U svakom slučaju tada sam prvi put videla košulje kako vise u dvorištu.

— Košulje? — zgrnuo se Vajat, dok je Holidej sa izrazitim razumevanjem klimao glavom.

— Naravno, gospođo Sanders, vi kao dobar domaćin dobro poznajete košulje mister Pristlija. Vašem oku, jasno, ne bi promaklo da neka strana košulja visi u dvorištu.

— Tačno, baš tako.

— Ali, zar mister Pristli nije mogao da kupi novu košulju? — primeiti Vajat.

— Ne, to je isključeno. Poslednji put je kupio novu košulju pre pet godina, kada sam ja bila bolesna. Osim toga, u dvorištu su visile dve tuđe

košulje i dva para čarapa. Mister Pristli je izneo više dubreta nego inače iz svoje male štale, dok je njegova žena kupila daleko više mesa kod kasapina. I još nešto. Pekač joj je juče uvio dva hleba, a da ne govorimo o tome da mister Pristli ne puši cigare, a da je gospođa Pristli kupila cigare i raspitivala se kad ima voz za Albikverk.

— Veoma pronicljivo — reče Holidej. — No, verovatno su Pristlijevi gosti već otputovali vozom.

— Ne, košulje su još sinoć bile u dvorištu.

— Mogli su, međutim, da se predomisle i u toku noći odjaše.

— Ne, njegova žena je jutros kupila viski.

Holidej učini pokret kao da će se vinuti u sedlo.

— Tja, onda ćemo malo svratiti kod mister Pristlija da vidimo da li je naš prijatelj Džekson možda tamo.

— Ne — žena uzviknu i uhvati ga za mišicu. — Sačekajte, ne smete mu nipošto pominjati moje ime.

— Zašto ne, pa on vas poznaje...

— Kako to mislite? — upita žena oštro, nagnuvši glavu na jednu stranu.

— Ja mislim da on neće imati razloga za ljutnju ako mi svog prijatelja Džeksona pozdravimo u njegovoj kući. Konačno, mi smo se sa njim i dogovorili da se nađemo ovde, na kraju naselja. Malo pre sam sreo ženu, koja je za vas, gospođo Sanders, rekla da ste veoma dobri...

Starica klimnu zadovoljno glavom, a Holidej nastavi:

— Samo ste prilično nevolja izazvali ovde u selu.

Ženin izraz lica se u trenutku promeni.

— Ko vam je to rekao? Sigurno

gospođa Krenason. A, čekaj, čekaj, pokazaću ja toj lažljivici. Sutra ću joj iskopati oči. To je jedna mala žena masne kose i namazanih obraza. To ona čini od kad je obolela na plućima i iz dana u dan je sve bleđa i bleđa...

Da su ostali još četvrt sata kod starice, saznali bi sve što se u ovom malom naselju dešava, kao da su ovde proveli pola decenije.

— U redu, gospođo, ja ću otići preko i kako slučajno, ništa ne znajući, pogledati da se Džekson nije tamo smestio. Najzad, negde se morao smestiti. Nije mogao da ostane na ulici i čeka da se mi pojavimo.

Starica podiže kažiprst i značajno zapreti njime.

— Morali biste biti veoma oprezni, mister. Pristli vam je jedna malo čudna ptica. On, naravno, misli da ja to nisam primetila, ali mogu vam reći, da on ima proketo čudne navike.

— Kako to mislite, gospođo?

Gospođa Sanders je zamišljeno odmahivala glavom, kao da tobož ne želi da oda tajnu.

— Ja nisam nikakva brbljivica...

— Bože sačuvaj! — uveravao je kockar. — Ko to tvrdi, zaslužuje šamar.

— Svakako. Čovek ne vodi računa o drugim ljudima. U protivnom bi znao mnogo više. Konačno, šta se mene tiče mister Pristli? Ali, oni nemaju novaca, a sebi dozvoljavaju luksuz da u sred nedelje jedu petla, kao, na primer, sinoć.

— I mister Pristli znači ima tako čudne navike?

— Da, da, kažem vam. Šta jedan čovek ima uveče da se muva unaokolo sa puškom u ruci?

— Pa možda hoće da obiđe malo

oko kuće. Možda se plaši da mu neko...

— Ma ne, on trči okolo sa puškom.

— To ne mogu da poverujem! Mora biti da ste se prevarili. Čemu bi to...

— Ja se prevarila? Ali, mister, šta vi mislite o meni! Ono što ja vidim, to je tako i nikako drugačije.

Najzad su se dva prijatelja oprostila sa gospodom Sanders. Holidej joj je na kraju dao još nekoliko cigareta, što je ona sa zadovoljstvom primila.

Sasvim sigurno se sada pritajila iza jedne široke daske, dovoljno široke da zakloni njeno visoko telo i netremice posmatrala šta će se dalje dogoditi.

— Užasna žena — reče kockar.

— Oličenje radoznalosti i spletkarenja — složi se maršal. — No, uopšte nije loša ideja potražiti najveću alapaču u selu i kod nje se raspitati. Saznali ste od nje najvažnije.

Za najviše pet minuta saznaćemo da li se sve ovo isplatilo, ili smo opet na istom.

Sledeća zgrada, poslednja u selu, nalazila se bliže puta. Kada su dva prijatelja ujahala u dvorište, Vajat oprezno pogleda u susedstvo. Iskreno se zadivio kako je radoznala starica sa tolikog rastojanja uspela toliko da vidi i zapazi.

— Šta je sve uporna, radoznala žena u stanju da iščeprka — reče Holidej, koji je uhvatio Vajatov pogled. — Ona poznaje Pristlijev život verovatno bolje nego što ga i on sam poznaje.

Dežmekast, namrgođen čovek upravo je izišao iz kuće.

— Šta hoćete vi? — upitao je ne-ljubazno.

Vajat je ostao kod kapije, dok Ho-

Idej poterao konja prema neljubaznom domaćinu.

— Molim vas da me izvinite, mister. Moje ime je Henri, Džon Henri iz Bostona. Pri tom se izveštačenim širokim pokretom poklonuo i razvuкао usta u osmeh. — Dobio sam nalog od guvernera da ovaj predeo ispitam i obradim. Treba, naime, da se utvrdi i ispita da li ovom gradu treba šerifska kancelarija, ili...

— Grad? — promrsi čovek. — Po čemu je ovo ovde grad! Guverner mora da ima pesak u glavi, ako hoće da u ovoj rupi postavi šerifa. Pa to je čisto bacanje novca!

Holidej mimo svog običaja poverljivo potapša čoveka po ramenu i osmehnu se zaverenički.

— Ah, znate to i nije naš novac. Ni moj, a ni vaš. Ja sam, najzad, novac za izvršenje ovog zadatka uzeo u Santa Fe.

— Novac? — ote se pohlepnom čoveku.

— Pa da, — nastavi Holidej nemarno, kao da nije primetio upadicu. — Novac za izgradnju kuće za šerifa. Ta stvar se odmah može urediti čim ustanovite da li je kancelarija potrebna, ili nije. Oni gore imaju novaca, znate i sami. To mi sitni dirindžimo za nekoliko šuški i to godinama, a kada jednog dana bude potrebna zgrada za nekog čuvara zakona i za izgradnju zatvora, onda novaca ima koliko hoćete...

Džekob Pristli je slušao otvorenih usta. Odmah je uleteo u klopku, koju mu je postavio prevejani kockar. To uostalom i nije bilo čudo, jer je Holidej igrao svoju ulogu izvanredno. Najzad, bio je dobro odeven, imao gospodsko držanje i uopšte delovao veoma ubedljivo kao guvernerov čovek od poverenja.

Pristli nakrenu malo glavu u stranu i upita tako podozrivo da je Holidej imao neodoljivu želju da mu razvuče šamar.

— Šta ste tražili kod Sandersove?

— Ah, ništa.

— Jeste li i njoj sve ovo ispričali?

— Dobri čoveče, zar vam ja tako izgledam!

— Kod koga ste još bili?

— Još nigde. Odmah sam primetio da se stara, jednostavna žena ne razume u ove stvari, pa smo ovako pričali o sporednim stvarima. Rekla mi je da ni vi baš... mislim, između ostalog je i to rekla.

Pristli se ljutito trže.

— Prokleta veštica! Jednog dana ću morati da joj zavrnem šiju — uzviknuo je i to na francuskom.

Holidej je razumeo svaku reč, ali se naravno pretvarao da nema pojma i upita.

— Šta ste to rekli? Nisam vas najbolje shvatio, mister.

— Šta? Ah, mislim, rekao sam, sirotica je prilično bolesna i neće moći dugo. Da, da, mister...

— Henri, Džon Henri.

— Dakle, mister Henri, to je jedna stvar o kojoj, naravno, treba da se razmisli. Ako bi ovde sedeo šerif i naselje imalo zatvor, mnoge stvari bi se promenile. Ja sam tako nešto već doživeo — lagao je sada Pristli. — Pre nekoliko godina bio sam u jednom malom naselju, još manjem nego što je naše. Jednog dana guverner je došao na ideju da tu postavi šerifa i gle čuda, naselje je naglo počelo da se širi i napreduje.

Pristli je nastavio da ispreda vrlo vešto priču, koju je tog trenutka izmislio.

Prema Holidejevom mišljenju, on je bio ili doseljnik iz Francuske, ili

u bliskom srodstvu sa francuskim doseljenicima. U ovom kraju, bogu iza leđa, sigurno nije bilo prilike da se uči francuski. Osim toga, ovaj čovek očigledno nije mogao ni imati ambicije da uči jezike.

Sve što je duže govorio, sve se više osećao galski akcenat, što je u početku prikrivao, govoreći sporo.

— Tja, moraću malo da pogledam unaokolo, gde bi se još malo raspitao — reče Holidej. — Treba da se done- se konačna odluka. Uostalom, to je zahtevalo i nekoliko ovdašnjih građana.

— Ah — prekide ga Pristli sa izrazom očiglednog straha na licu. — Tu ludost je znači nekoliko lupeža kod nas, ovde, smislilo. Tu misao je ponovo rekao na francuskom.

— Šta rekoste?

— Mislio sam to znači potiče odavde. Znači ovde ima tako...

— Naprednih ljudi — pomože mu Holidej.

— Da, upravo to sam mislio. Nego, mister Henri, izvolite, uđite u kuću. Popićemo zajedno po čašicu i celu stvar zajedno još jednom pre- tresti. O tome svemu mora još dobro da se promisli. Konačno, vi nosite odgovornost.

— Ja? — tobože se iznenadi kockar.

— Pa da, vi treba ovde, odmah, na licu mesta da se odlučite — reče Pristli. Izraz očiju mu je bio veoma lukav. — Treba odmah da date nalog da se kuća gradi, da u to uložite novac. Sve je to vaš posao, ili se ja varam?

Francuz uhvati kockara za mišicu i povuče ga u kuću.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija nikako nisu mogla da shvate da čovek može biti tako neoprezan.

Zar Pristli nije primetio da su kod stare brbljivice bila dva čoveka?

Poveo je kockara u kuću. Holidej se našao u mračnom hodniku i trudio se da ne ide ispred Pristlija, nego pored njega.

— Tako, vi imate novac kod sebe, mister Henri? To je baš dobro. U tom slučaju ćemo vam uštedeti dalji trud.

— Kako to mislite? — upita Holidej.

— Možete ga ostaviti ovde. Ja ću se sam pobrinuti za građnju nove šerifske kancelarije.

— Veoma ljubazno od vas, mister, ali ja za to nisam ovlašćen.

— Onda ću vas ja ovlastiti — zareža Pristli iznenada potpuno izmenjenim tonom.

— Ja vas ne razumem...

— Odmah ćeš razumeti.

Pristli izvuče revolver ispod kaputa, ali zastade u pola pokreta, jer mu je kockar cev svog poniklovanog kol- ta već pritisnuo na rebra.

— Šta vam pada na pamet, čoveče? Vi mi pretite revolverom u mojoj ro- denoj kući? Roj! — povikao je zatim. — Čoveče, gde se skrivaš? Ja ti do- vodim masnu gusku, a ti spavaš.

Holidej je bio pripremljen na ovo. Povukao se prema stepenicama i stao tako da ga niko ne može napasti s le- đa. Odmah se pribrao i bacio sledeću udicu.

— Baš bih voleo da znam šta će re- či moj prijatelj Džin Hoster, kada bude saznao o ovome. Tako grubo ni- kada niko nije sa mnom postupao. Ja ne mogu tek tako da ovde ostavim novac za kancelariju. Šta bi tek tre- balo Džin da uradi? On sobom vuče novac za tri zgrade.

Na to se iz mraka začu oštar glas.

— Ja doista ne mogu da te razu-

mem, Pristli, zašto tako grubo postupaš sa čovekom.

Začuili su se oštri koraci niz stepenice.

Pri svetlosti, koja je prodirala u hodnik iza jednih samo pritvorenih vrata, Holidej je ugledao priliku jednog izuzetno visokog i snažnog čoveka.

Bio je to razbojnik Roj Abot, jedan od trojice lupeža, koji su bili u baru „Čistilište” i ubili i opljačkali lepu vlasnicu.

Pretpostavke Vajata Erpa pokazale su se delimično tačnim.

Tri razbojnika su se rastala i svaki od njih je odmah tražio sklonište u neposrednoj blizini grada.

Krupni Abot je svoga konja uvukao u prazan ambar i sačekao da padne mrak. Onda je dojahao ovamo da potraži svog prijatelja Pristlija, koga je od ranije poznao. Istini za volju, nije baš imao mnogo novaca kod sebe, ali je nekoliko dolara, koliko je imao, za čoveka kao što je Pristli, bilo čitavo bogatstvo. Nije baš voleo da radi, a žena mu je bila bolesna. No, to ga nije mnogo potresalo. Sav posao je ovaj surovi čovek prepustao njoj. Čak joj je naredio da opere dve Abotove košulje.

Zapažanja stare Sandersove prema tome nipošto nisu bila pogrešna.

Dok Holidej nije znao ko je ovaj čovek, koji stoji na vratima. Ono što je bilo značajno to je da je bio sasvim siguran da u ovoj kući žive samo jedan čovek i jedna žena sa četiri ćerke udavače.

— Ja sam Pristlijev brat Džim.

To je bila laž i time je slučaj za kockara bio potpuno jasan.

Roj Abot bi sa svoje strane odavno pokrio karte, da nije i sam progutao drugi Holidejev mamac.

— Gde se muva sada vaš partner, mister?

— Moj partner? Pa on je tu negde u blizini. Tu negde mora da se krije.

Pristli promrsi.

— Čemu te priče, Roj? Momak mi je pritisnuo revolver na rebra.

— Vi kažete za sebe da se zovete Džim, a on vas oslovljava sa Roj. Kakva ste vi to čudna porodica? — upita Holidej bezazleno.

— Dakle, vi mislite, mister, da bi on mogao biti možda i u Sen Morisu, u obližnjem naselju? — upita Abot nestrpljivo.

— Da, da da, sad kad malo promislim, sigurno je tamo. Sasvim sigurno.

— Hajdemo — reče Abot grubo. — Ja moram da govorim sa njim.

Na to Pristli promrsi.

— Ovog puta ja ne propuštam priliku, Roj.

— Zaveži, čoveče!

Dok Holidej je svoju ulogu igrao izvanredno uspešno, jer se ova dvojica više uopšte nisu ustručavala pred njim. U svakom slučaju, Pristli nije.

— Ovaj momak ostaje ovde.

Abot se raskoračio. Iznénada mu u ruci bljesnu revolver.

— Nemaš sreće, Pristli. Ne ovog puta.

Holidej je stajao u polumraku. Delovao je munjevito. Ispalio je iz mračnog ugla metak u pravcu Abotove desnice i izbio mu revolver iz ruke. U sledećem trenutku je Pristlija tresnuo po glavi još toplom revolverskom cevi.

U to jedna žena izađe iz sobe kašljući i plačući.

— Za ime božje, šta opet radite?

— Izlazite napolje, Džim — naredi Holidej Abotu.

Gorostas procedi kroz zube.

— To ti neće uspeti, užtogljenko. Ja sam Roj Abot. Sateraću te u zemlju.

— Ne razmeći se, Abot, nego izlazi napolje.

Pristli je sedeo zgrčen uz desni zid hodnika.

Abot se okrete, otvori vrata, stupi na prag, a onda naglo tresnu vrata za sobom.

Bio je uveren da je nadmudrio čoveka u hodniku i prsnuo u smeh. No brzo je učutao.

Kraj njega je stajao čovek i posmatrao ga svojim ostrim, čelično plavim očima.

— Helo, Roj.

— Ko ste vi?

— Gde je Džek?

— On je odjahao dalje... Hej, ko ste vi?

Vajat ga je gledao pravo u oči.

— Pitao sam te gde je Džek?

— Ne znam.

— Gde ste se odvojili?

— Gore...

— Znači, odmah iza grada. Onda si ti došao kod svog prijatelja Pristlija. A Džek, gde je on?

Abot poblede.

— Šta vam pada na pamet, čoveče? Ko ste vi uopšte? — govorio je sada nesigurnim glasom.

Vajat ga dokopa za grudi i gurnu na vrata.

— Govori konačno Abot.

— Ja... — munjevito se bandit bacio na zemlju i hteo da nadmudri svog protivnika.

Međutim, oštar udarac ivicom šake za vrat onesposobio ga je za dalji otpor.

Vajat povuče snažno krupnog čoveka i gurnu ga prema dvorištu.

Abot se saplete, posrnu i najzad

sede na zemlju. Podupro se obema rukama o tle i užarena pogleda posmatrao maršala. Sasvim duboko u njegovom mozgu pojavila se jedna zastrašujuća pomisao.

Na koga ga to podseća ovaj čovek?

Na... Morga! Da, na šerifa Morgana Erpa. Ovaj samo izgleda nešto stariji, viši i nešto jači. Pa ipak mora da je Morgan Erp. Konačno, prošlo je nekoliko godina od kada ga je poslednji put video.

— Morgan! — uzviknuo je žustro.

Vajat nabra obrve.

— Reci samo do kraja, Abot.

— Mislio sam da ste vi nastradali. Mislim, dole, u Tombstonu.

— To bi ti odgovaralo. Diži se!

Razbojnik se lagano uspravi.

Vajat je stajao ispred njega, ruku prekrštenih na grudima.

— Pitam te poslednji put, Roj Abot, gde je Džek Danser?

— Ne znam. Kada vam kažem, šerife, da ne znam, onda ne znam. Uopšte, kako ste dospeli ovamo? Džek je mislio da ste, da ste...

Užasan udarac pesnice obori ga s nogu.

— Ja sam Vajat Erp, Abot. Upozorio sam te.

— Vajat? — mucao je razbojnik.

— Vi ste Vajat Erp?

Vrata na kući se otvoriše i Pristli izlete u dvorište kao ispaljen iz topa. Kockar ga je sledio.

— Da, Abot, on je Vajat Erp, a ja sam Dok Holidej. Sada, pošto si upoznat, ne govori gluposti, nego odgovoraj na pitanja.

Pristli je okrenuo glavu i posmatrao čoveka iz Misurija razrogačenih očiju.

— On je maršal Erp?

Holidej značajno pogleda Vajata, a onda izvuče revolver iz opasača.

— Slučaj je jasan, maršale. Možemo sebi i ostalima da uštedimo trud. Svedoci su izjavili da je Abot ustrelio Dženi Blejk. Pristli je bio prisutan, a treći čovek je Džek Danser. Zašto da vučemo ovu dvojicu u grad? Imam preča posla. Konačno, treba uloviti i Dansera. Abot će svakako biti osuđen na smrt vešanjem. Možemo da uštedimo konopac i put do vešala. Pristli će takođe biti osuđen na smrt vešanjem zbog saučesništva. Da skratimo stvar. Ko treba prvi da umre?

Pristli ustuknu jedan korak natrag i očajnički podiže ruke.

— Maršale! Pa to je sve ludost, mislim zabluda! Dok Holidej je u zabludi. Ja uopšte nisam bio prisutan. Abot je bio i Danser takođe. Ja nisam treći čovek. Moja žena može da posvedoči da poslednjih nedelju dana uopšte nisam napuštao kuću.

Abot je osetio kako mu klecaju kolena. Možda ne bi tako brzo klonuo da se nije upravo dogodilo ono, od čega je strepeo još idući prema Santa Fe. Ako je uopšte postojalo na ovom svetu čega se bojao, onda su to bila braća Erp. O njima je mnogo slušao, pa je prema tome dobro znao s kim ima posla. Osim toga, video je nekoliko puta Morgana u Santa Fe baš kada je bio u akciji. Kada je onda među braćom ovaj najveći, onda ne sme više ni da razmišlja o tome.

Vajat kao da nije ni video Pristlija. Obraćao se Abotu:

— Čuli ste da vas okrivljuju za ubistvo vlasnice bara Dženi Blejk.

Razbojnik se očajnički branio.

— To je laž, maršale! Džek je pucao. Ja sam se nosio sa crncem. Crni momak može to da posvedoči.

Holidej nabra obrve.

— On je baš rekao da si ti pucao!

Abot je očajnički odmahivao glavom.

— Ne, ne, kunem vam se!

— Na razbojničke kletve ne dajem ni prebijene pare — reče kockar prezrivo.

Pristli je formalno posiveo u licu. Gore, u kući, naglas je plakala njegova žena.

Vajat pogleda Abota pravo u oči.

— Idite preko do zida, Abot!

Zločinac je počeo tako jako da drhti, tako da se čulo kako mu zubi cvokoću.

— Maršale... ja ne mogu da vam... kažem ono što doista ne znam... ja sam sa njim i onim drugim...

— Prokletniče — vikao je Pristli. Reci im da ja nisam treći čovek! Ja sam te ovde primio, iako sam već iste večeri saznao šta si učinio.

Pristli, sin jednog francuskog avanturiste, koji je pedesetih godina uzeo američko prezime, čim je u Teksasu za njim bila raspisana poternica zbog varanja na kartama, bio je dovoljno bestidan da u ovoj teškoj situaciji još napadne svog prijatelja.

— Ja sam ti platio za to, Pristli — vikao je Abot, kipeći od gneva. — Dao sam ti svojih poslednjih dvadeset pet dolara.

— To sasvim verujem — prekide ga Holidej. — Veoma ti se žurilo da se dokopaš novca mog tobožnjeg partnera, koji me je navodno čekao u Sen Morisu.

Abot obori glavu.

— U redu, ja jesam razbojnik, ali nisam ustrelio ženu. — Tada se okrenuo prema čoveku iz Misurija: Maršale ne mogu da poverujem da ćete vi dozvoliti da neko bude ustreljen za ubistvo koje nije počinio.

— Ustreliti?

— Pa zar Dok nije trebalo da me ustreli? Pa vi ste me naterali da stanem ovde uz zid — mucao je čovek drhteći celim telom.

— Dok, kako ja smatram ne bi hteo ni da troši metak na takvog jednog lupeža. Oterao sam te iz svoje blizine samo zato što smrdiš.

— Na sebi imam jednu od njegovih košulja — vikao je Abot. — I nju sam platio. Taj lupež mi je uzeo jedan od mojih revolvera za ovu staru platinenu košulju.

— A sada, naravno, misliš da nešto imaš drugi revolver ovde uz sebe, sigurno ne bi ovde stajao.

— Da. Kada ste mi vi izbili revolver iz ruke, ostao sam nenaoružan.

Holidej se odmaknu od vrata i kroči u dvorište. Kada je stigao na pet jardi od razbojnika, iznenada je izvukao jedan od svojih koltova i bacio ga Abotu.

— Napunjen je, Abot. Šest metaka. Proveri.

Holidej pri tom nije držao drugi revolver u ruci. Stajao je mirno i neustrašivo. Abot je prihvatio revolver, okrenuo magacin i iznenada podigao pogled. Na svoje užasavanje ustanovio je da čovek iz Misurija u svojoj levoj ruci drži veliki bantlajn revolver, čija je cev bila uperena u njegove grudi.

— Stavi kolt u opasač, Abot — upozori ga maršal.

Razbojnik gurnu revolver u kožnu futrolu. Lice mu se zgrčilo.

Holidej se izmakao nekoliko koraka unazad. Sada ih je delilo tačno osam jardi.

Abot odmeri rastojanje i srete pogled ledeno plavih očiju kockara. Osetio je ledenu jezu niz leđa.

Prokletstvo, tamo stoji Dok Holidej! Čovek za koga se tvrdi da je

najbrži strelac zapada. Do sada je savladao mnoge velike strelce, dok ni jednom od njih nije pošlo za rukom da ga izbace iz čizama.

Zar je on, Roj Abot, poludeo? Otud on može da ima šansu protiv takvog čoveka? Bio je svestan da je prilično dobar strelac i to je bilo sve. Onaj čovek preko imao je vraški sigurnu ruku!

No, zar se ne radi o njegovom životu? Zar ga u svakom slučaju nije prokockao? Ako mu je maršal dao ovu šansu, onda je to bila jedina. To, ili vešala.

Konačno Abot procèdi kroz zube:

— Vi ćete me obesiti, maršale, zar ne?

— Ubica Dženi Blejk će posetiti — reče Vajat.

— Ja nisam njen ubica!

— A ko je onda?

— Već sam vam rekao, to je Danser.

— Gde je Danser?

— Ne znam. Pretpostavljam da je odjahao na sever, u Kolorado. Odatle smo i došli.

— I tamo vas, naravno, traže. Nećeš valjda tvrditi da tako ozloglašen momak, kakav je Oregon Džek, hoće da se vrati tamo, odakle je došao.

— Ne znam.

— On laže — reče Holidej oštro.

Abot bi najradije sada potegao kolt, ali je strah od Holideja bio ogroman. Za minut, za manje, za samo pola minuta, za svega nekoliko sekundi smrtonosno olovo iz Holidejevog revolvera zariče se u njegove grudi. I to daleko pre nego što on i izvuče oružje iz opasača.

Kakav je samo neverovatan strelac bio Morgan Erp! A on je govorio da je Dok Holidej znatno brži od njega.

Kada nekome ostaje da bira da li će umreti za pola minuta, ili za nekoliko dana, onda on sigurno odbacuje — pola minuta.

To je učinio i Roj Abot.

Izenada je oborio glavu i bacio Holidejev revolver na tle.

— Hej, kako to ovaj lupež postupa sa mojim revolverom!

Dok Holidej mu priđe, podiže oružje sa zemlje, obrisa ga i vrati u opasač. Pri tom je rekao muklo:

— Dakle, odlučio se za vešala.

Pristli je ovu scenu posmatrao krajnje uzbuđen. Bio je dovoljno ograničen da polaže nade u Abota. Možda će Roj uspeti da likvidira Doka Holideja.

Sada, kada se njegov prijatelj predao bez borbe. Pristli kao da je podivljao.

— Kukavice! Bedni razmetljivče! Sada si zaista zaradio konopac!

— Tišina! — zagrme maršal.

No, pošto je ovaj i dalje psovao, Vajat ga dokopa za mišicu i odgurnu nazad.

— Tišina, rekao sam, Pristli!

Francuz je ječao.

— Ja nisam bio prisutan. On je hteo da me uvuče u to, taj lupež.

— Nisam imao utisak da je hteo da te uvuče u to, Pristli. On je imao svoju šansu i nije iskoristio. Ti takođe treba da imaš ista prava. Tebi ću ja dati šansu.

Vajat mu pruži revolver, koji je nosio na desnoj strani.

Pristli je nekoliko sekundi piljio u teško oružje, a onda je odmahnuo glavom.

— Ne... ja nisam tako dobar strelac... da bih uopšte mogao imati bilo kakvu šansu protiv vas.

— Ah, a njega nazivaš kukavicom.

Mogu samo da zaključim da si ti takođe veliki razmetljivac, Pristli.

Abot se nije micao s mesta. Vajat je prvo njemu vezao ruke na leđa, a zatim i Pristliju. Holidej izvede konje iz štale. Zatim su napustili dvorište.

Gospoda Sanders, koja je, naravno, posmatrala rasplet događaja otvorenih usta, nije više uspevala da ih zatvori od silnog iznenađenja.

Šta to treba da znači? Pristli i njegov gost su vezani i odvedeni! To su učinila dvojica stranaca, koja su malo pre bila kod nje.

Jedan stari čovek, sa dugom, sedom bradom hramao je oslanjajući se na ramena svog unuka. Kad je ugledao četvoricu kako izlaze iz Pristlijevog dvorišta, došapnuo je mališanu:

— Džimi, pogledaj onog čoveka, koji jaše ridana. Pogledaj ga dobro. Znaš li ko je to?

— Neki sudija — uzvрати mališan.

— Ne, Džimi, to je Vajat Erp.

— Vajat Erp? Pa to nije moguće, deda!

— Istina je dete. Zar se ne sećaš, pričao sam ti da sam ga video u Dakoti, u Blek Hilu.

Dečak je zadivljeno posmatrao visokog jahača.

— Onda onaj drugi čovek na vranu mora biti...

— Dok Holidej — završi starac rečenicu.

Njih dvojica su ujedno bili i jedine osobe u naselju koje su znale da je maršal došao ovamo. Starcu nije palo na pamet da nekom tu stvar poveri. Objasnio je unuku:

— Ako maršal nije hteo da ga ovde neko pozna i sazna ko je on, mora biti da je imao razloga za to. Pristli je već odavno sumnjiv. Odavno se bavi

prljavim stvarima. Žalosno je samo da je trebalo da baš Vajat Erp dođe ovde i tom momku stane na put.

Plačkaš poštanskih kočija, kradljivac stoke i strelac iz zasede, Henri Džerom Pristli, bio je konačno uhapšen.

Ko je drugi uhapšenik, ljudi u naselju nisu znali.

—ooo—

Tek kada je pao mrak, Vajat Erp i Dok Holidej ujahali su u Santa Fe. Ispred šerifske kancelarije Holidej kliznu iz sedla, a onda otvori kapiju.

Šerif Bakster se tek pre dva sata vratio sa svojim prijateljom berberinom. Obojica su sedeli u dvorištu na stepenicama.

Kada su jahači ulazili, hitro su skočili na noge. Bakster je prepoznao maršala.

— Groh i pakao, pa to je ...

— Pst — upozori ga kockar.

Bakster odmah učuta. Vajat Erp sjaha s konja i pozdravi šerifa.

— Jeste li šta uspeli, Bakster?

— Ne. A vi ste, dakle, već saz ...

— Mi smo već — reče kockar.

— Šta?

— Ulovili jednog iz trojke. To je Roj Abot.

— Abot! — uzviknu šerif. — Pa taj lupez je već bio ovde u gradu. Mislim da je pobegao od straha od vašeg brata Morga.

— Tako je.

Vajat dovede dvojicu razbojnika.

— Ovo je Pristli. Prikrivao je Abota u svojoj kući, iako je mislio da je Abot ustrelio Dženi Blejk.

Bakster ih dokopa za mišice i gurnu ispred sebe.

— Napred! Za vas, lupeže, imam

ja ovde veoma sigurnu čekaonicu za vešala ...

—ooo—

Do kasno u noć sedeli su u šerifskoj kancelariji i razgovarali. Šerif Bakster ih je obavestio da je jahao čak do granice, ali bez ikakvog uspeha. Tu i tamo čuo bi od nekoga da je navodno video razbojnike, ali bi se zatim svi tragovi izgubili.

— Hoćete li i dalje da tragate? — upitao je Bakster maršala.

— Da, svakako hoću. I to sve dotle dok ne budem uhvatio Dansera.

Šerif Bakster je u sebi odahnuo. Zar bi se mogao zamisliti bolji čovek kao gonilac ubice? Sasvim sigurno ne! Vajat Erp neće ni odahnuti, ni mirovati sve dok ne uhvati ubicu vlasnice bara „Čistilište”.

— Najradije bih i ja pošao sa maršalom — reče mali, žilavi berberin. Rado bih tom nitkovu priredio jedno specijalno brijanje. Ubiti tu mladu ženu! Pa to je poslednja podlost, poslednja podmuklost i najgori zločin, koji mogu da zamislim! Šta li mu je samo učinila?

— Hteo je njen novac — reče Vajat suvo.

— Njen novac! U redu, ali zar je morao zbog toga ubiti!

— Abot je izjavio da se borio sa crncem.

Šerif ustade sa stolice.

— Zar ne bi bilo dobro da pređemo i razgovaramo sa Tomom?

Ušli su u neosvetljeni bar.

Crni Tom je još uvek poslovao u dvorištu, ali je odmah došao i upalio veliku lampu.

Kada je svetlost obasjala lokal, nisu mogli da odagnaju mučninu, koja ih je obuzela.

Tu je ubijena. Tamo iza šanka.

Vajat pogleda crnca.

— Vi ste mi pričali da ste se borili sa krupnim momkom.

— Da, ovde kod vrata. Bacio se na mene, ali sam ja srećom uspeo da ga pogodim udarcem u stomak.

— Upravo to mi je i rekao — zaključujući Vajat.

Stajali su uz šank i crni Tom im je sipao po čašicu rakije. Svima, izuzev maršalu, koji nije pio.

Vajat je ubrzo zaključio da Bakster ne može da mu da nikakav koristan podatak.

— U redu — rekao je posle kratkog vremena. — U zoru ćemo Dok Holidej i ja nastaviti put.

— Kuda? — raspitivao se šerif.

— Odjahaćemo gore do Los Alamosa.

— Zašto baš tamo?

— Zbog toga što smo svuda u okolini već bili. Osim toga, u blizini puta, koji vodi za Los Alamos, nema naselja. Ako Danser ima dobrog konja, moglo mu je uspeti da izbiје na put i krene u pravcu severozapada prema Los Alamosu.

—ooo—

Na pola puta između Santa Fe i Los Alamosa ležao je Vajt Rok.

Vajat Erp i Dok Holidej su tako udesili da ne uđu u grad glavnom ulicom. Kockar je otkrio u jednoj od sporednih ulica mali salun, ispred koga se nalazilo pojilo. Vajat je ostao da poji konje, a kockar ušao u lokal. Bila je to mala, mračna prostorija, koja je sada, u sred bela dana, bila osvetljena dvema lampama. Šank se nalazio levo od ulaza i prostirao se sve do polovine prostorije. Desno u uglu četiri čoveka igrala su

poker. Za šankom su stajala petorica i čutke piljila u svoje čaše.

Krčmar je bio izuzetno visok čovek, mršav kao stub na tremu i uzanog lica, koje je kockara neodoljivo podsećalo na konjsku glavu.

Holidej priđe šanku i podboči se, kao što je to uvek činio, levom rukom, dok je desnu držao na bedru.

Krčmar podiže glavu i pogleda ga. „Samo što ne zarže”, pomisli kockar.

— Mister? — upita dugonja dubokim glasom.

— Jednu rakiju, molim.

Holidej je neupadljivo posmatrao ljude, koji su se nalazili u lokalu, ispio rakiju, platio, a onda izašao.

— Nije unutra.

Vajat je ispitivao Roja Abota o trećem čoveku. Međutim, ovaj nije znao mnogo da kaže o njemu.

— Ja ga ne poznajem. Mislim da se zove Persi, ali to ne mora da bude tačno. Danser ga, izgleda, bolje poznaje. A što se tiče opisa, zašto bih vam ga dao, kada ćete me ionako obesiti.

— Ako misliš da ti je to veoma mudro, Abot — rekao mu je maršal — onda si u zabludi. Konačno, moguće je da vešala mimoiđeš. U koliko se bude ispostavilo da je Danser zaista ubio Dženi Blejk. No i u tom slučaju si svoju slobodu za uvek prokockao. U pitanju je saučesništvo u ubistvu i pljački. Kako u ovoj zemlji glasi presuda za ovo nedelo znaš veoma dobro: doživotna robija.

— Da mimoiđemo vešala? — promućao je bandit. Užasno značenje dveju reči „doživotna robija” u poređenju sa vešalima zazvučalo mu je kao rajsko naselje. Odmah je bez predomišljanja opisao razbojnika Persi Klosterfilda.

Vajat je stalno razmišljao o opisu trećeg čoveka. Konačno je morao da zaključi da ne poznaje nikoga ko tako izgleda.

Lagano su povelili konje prema glavnoj ulici. Gore, na uglu, nalazila se velika konjušnica. Upravo dok su vodili konje kroz kapiju, jedan čovek je izlazio. Bio je srednjeg rasta, dežmekast, krupne glave i ogromnih dugih ruku. Šake su mu bile takvih dimenzija, kakve još nikada nisu videle.

Čovek prođe pored njih, učini još dva koraka, a onda iznenada zastade.

Vajat je naravno čuo da je bat koraka prestao, pa se okrenuo.

Četiri jarde od njega stajao je dežmekasti čovek i oštro ga odmeravao.

— Hej, jeste li vi Luis Nordlend?
— doviknuo je maršalu.

Vajat odmahnu glavom.

— Ne.

Čovek je uprkos tome i dalje stajao na istom mestu i posmatrao ga.

Maršal povede svog konja u konjušnicu. Išao je odmah iza kockara. Kada je otkopčavao sedlo, bacio je još jedan pogled na ulicu i video čoveka kako još uvek stoji i gleda.

Posle toga se čovek iz Misurija pravio kako ništa ne podozreva i ništa ne primećuje.

Kockaru Holideju takođe ništa nije promaklo.

— On je još uvek tu.

— Znam.

— Poznajete li ga, maršale?

— Ne.

— Momak mi se uopšte ne dopada.

— Ni meni.

— Samo to ništa ne znači.

— Ali, ovaj momak se meni ne sviđa na poseban način — ostao je kockar uporan. — Sve mi se čini da ga

je naš dolazak na neki način uplašio.

— Tačno. Ja sam imao isti utisak.

Predali su konje i napustili konjušnicu.

Tek što su stupili na glavnu ulicu, kada Holidej reče:

— Jedan čovek nas prati. To je tip iz prve krčme.

— Neki kauboj?

Holidej potvrdi. Maršal se nasloni na stub trema i zapali cigaru.

— Primetio sam. Vi idite dalje.

Kockar je nastavio put, a Vajat ostade naslonjen na stub.

Čovek odeven kao kauboj pride i zastade. Maršal mu se obrati.

— Tražite li možda mene, amigo?

— Vas ne.

— To je dobro.

Vajat skrete pogled na drugu stranu.

Kauboj produži put.

Dok Holidej pređe na suprotnu stranu ulice, a odmah za njim i kauboj. Sada maršal neupadljivo pođe za njim.

Holidej uđe u jednu veliku krčmu, a kauboj, koji ga je sledio, zastade. Vajat je primetio kako se kauboj obazrivo osvrće na sve strane. Zatim je lagano prišao krčmi, polako gurnuo jedno, pa drugo krilo, a zatim i sam ušao u lokal.

—ooo—

Dok Holidej je, čim je ušao u lokal, seo levo za jedan sto.

Kauboj je prošao pored njega.

Tada je kockar učinio nešto što obično nikada ne čini: ustao je i izašao iz krčme.

Kada je kauboj konačno izašao na polje da pronađe čoveka, koga je do tada pratio, u prvom trenutku niko-

ga nije video. Tek nešto kasnije otkrio je dvojicu ljudi kraj vrata. Smešili su mu se.

Kauboj procedi psovku kroz zube. Holidej mu priđe sasvim blizu.

— Šta ti je na srcu, dečko?

— Meni?

— Da, ja s tobom govorim, ako se ne varam. Savetujem ti, uostalom, da to ne zaboraviš.

Kauboj je bio veoma mlad i imao zelenkaste oči. Bled osmeh zaigrao mu je na mladom licu.

— To je ludo, mister i moram vam priznati, prilično mi je neprijatno što sam vas sledio. Međutim, jedan od ljudi u krčmi dole rekao je da ste vi Dok Holidej.

Kockar pogleda maršala, pa reče:

— Tako, to je rekao?

Vajat se umeša.

— Ko je bio taj čovek?

— Ja ga ne poznajem.

— Momče, budi oprezan — upozori ga maršal.

Mladi kauboj lako poblede.

— Ja ga doista ne poznajem, mister. Međutim, kada vaše lice malo bolje pogledam sve mi se čini da sam vas viđao.

— To može biti. Ja dosta putujem unaokolo. Reci mi kako je taj čovek izgledao?

— Visok, snažan.

— Koliko je mogao imati godina?

— Oko pedeset možda.

Holidej upita.

— Da li je to bio čovek, koji je stajao pored tebe uz šank?

— Da, sudeći po njegovom kožnom kaputu, moglo bi se pretpostaviti da je traper.

— I zašto si me ti sledio? — upita Holidej.

— Mladićevo lice obli rumenilo.

— Ovaj, moje ime je Džeferson.

Klif Džeferson. Radim na ranču svoga oca, osam milja od grada.

— Nisam te pitao gde radiš, kauboju, nego zašto si me sledio.

— Zato što je čovek rekao da ste vi Dok Holidej. Ostali su mu se smešali. Onda je on lupio pesnicom o šank; tako da su čaše počele da poigravaju i rekao: „Kladim se u dvadeset dolara da je to Dok Holidej!” Onda je nastala takva svađa i prepirka i neopisiva gužva. Ja sam otišao, a oni se verovatno prepiru još uvek.

— Pošao si za mnom?

Kauboj skide šešir i počeo nesigurno da ga okreće u rukama, a onda upita žustro:

— Jeste li vi Dok Holidej?

Kockar potvrdi.

— Interesuje li te još nešto?

— Ne, ser. To je samo... Tako sam mnogo slušao o vama, pa sam mislio da vas po svaku cenu moram videti iz bliza.

— O! rajt — reče Holidej hladno.

— Eto, uspeo si. Do viđenja, momče!

— Do viđenja, Dok!

Vajat prepreči put mladom kauboju, kada je ovaj hteo da pođe.

— To ćeš zadržati za sebe, momče.

— Šta?

— Da je Holidej u gradu.

— Ali, naravno, mister...

— Erp — reče maršal mirno.

— Naravno, mister Erp — ponovi kauboj i iznenada gotovo kriknu: — Erp! Pa vi ste veliki Vajat Erp!

Mladi kauboj ode hitro niz ulicu. Sve vreme je odmahivao glavom.

Dva prijatelja iz Dodž Sitija zađoše u sporednu ulicu. Ubrzo zatim se Holidej sam vrati u krčmu. Vajat je ostao kod konja.

Veliki čovek u kožnom kaputu stajao je još uvek uz šank, kada je Holidej

dej ušao. Živa diskusija je iznenada prestala, čim su ga ugledali.

Jedan mali čovek bolešljivog izgleda munu krupnog traperu u kožnom kaputu.

— Hej, mister, izgleda da ste zaradili dolare!

Krčmar je posmatrao kockara, a onda prsnuo u meketav smeh. Nagnuo se poverljivo prema Holideju.

— Pa to je luda stvar, mister. Ovde je neko nešto rekao, zapravo tvrdio, čak je došlo i do opklade.

— Šta se to tvrdilo?

— Da ste vi Dok Holidej.

Kockar načini iznenađeno lice, a onda prsnu u takav nezadrživi smeh, da je njime zarazio i sve prisutne goste, izuzev čoveka u kožnom kaputu. On je samo izvadio dvadeset dolara iz džepa i spustio ih na šank.

— Prokletstvo, bio sam spreman da stavim čak i sto dolara! Vi neverovatno ličite na Holideja.

— Isključeno — reče kockar.

— Kako isključeno?

— Pa ne mogu da ličim na samog sebe.

Ljudi u krčmi ponovo prsnuše u smeh. Vlasnik se prvi pribrao.

— Hej, šta reče ovaj čovek?

U tom trenutku se otvorilo jedno krilo pomičnih vrata.

— Dok, hajdemo!

Bio je to Vajat Erp.

Holidej mu odmah priđe.

Dok je stajao kraj maršala na tremu i gledao niz ulicu, oči mu postadoše tvrde kao planinski kristali.

Nekoliko ljudi išlo je prema njima.

Kockar ih je nabrojao sedmoricu. U sredini je bio težak, dežmekasti čovek, koji je malo pre upravo izlazio iz konjušnice, kada su oni ulazili. Uz njega je koračao čovek srednje visine i veoma mršav.

Donja polovina lica bila mu je zarasla u čekinjastu, zapuštenu bradu.

— Persi — reče Holidej tiho.

— I ja mislim da je tako — odgovori maršal takođe šapatom. — Onaj lupež Abot nije podvaljivao. Naprotiv, vraški dobro ga je opisao.

Grupa ljudi je u međuvremenu prišla. Dežmekasti čovek, koga su Erp i Holidej sreli na vratima konjušnice, pokaza rukom prema tremu.

— To su ta dva momka, koji su me uvredili, ljudi.

Ljudi nisu oklevali. Ustremili su se ka tremu. Prvi među njima bio je čovek sa velikim šakama. Njega je Vajat odgurnuo nogom sa stepenica. Odmah za njim ustremila su se još dvojica. Njih je dočekao Dok Holidej i tresnuo jednog za drugim revolverom po glavi.

Na to Persi Klosterfild ispali metak.

— U stranu, ljudi! Sa takvim lupežima se drugačije postupa.

Uperio je revolver prema tremu, iako nije imao jasan pregled. Metak se zari u stub trema kraj same maršalove glave. Maršal se bacio u stranu i video na svoje veliko iznenađenje kako Holidej lagano silazi niz stepenice.

— Helo, Persi! — doviknuo je jasnim glasom. — Baš sam radoznao hoćeš li imati tri čiste da me ustreliš ovde pred svim ljudima.

Klosterfild ga odmeri. Oči su mu opasno svetlucale.

— Hoću li se usuditi? Začudićeš se, lupežu. Ja ću ustreliti Eda Kaldrupa gde god ga sretnem.

Čulo se škljocanje. Maršal je otkočio svoja dva revolvera.

— Hej, Persi!

— Ja sam Persi Klosterfild. Sa-

mo za svoje prijatelje sam Persi, a ti ne spadaš u njih, dugonjo.

Dakle, zvao se Klosterfild.

Vajat je ostao da stoji na ivici trema.

— Ti si veoma hladnokrvan, Kaldrup — obrati se Klosterfild kockaru. — Ovaj čovek ovde je tebe i tvog partnera prepoznao još kod konjušnice. A i ja te poznajem.

Kockar zadenu palčeve u izrez kao otrov zelenog prsluka.

— Baš si šaljivdžija, Persi. Šeta što u Santa Fe nisi imao tako dobre pozicije!

Razbojnik se trže, a onda pogleda svoje pratioce.

Gore iz krčme upravo je izašao traper. Ostali ljudi, koji su sa njim stajali za šankom i kladili se, pošli su za njim.

Maršal je grozničavo razmišljao o tome šta je Klosterfilda podstaklo da ih ovde napadne.

Da li ih je bandit možda prepoznao?

Nije isključeno.

Sad je trebalo da se dogodi ono što se često dešavalo. Prepoznati bandit izmisli uvredu, povod za napad, nađe pomoćnike, dođe do puškaranja i tako sebi obezbedi čistu situaciju i odstupnicu.

U to traper uzviknu:

— Hej, čoveče, ovo nije Kaldrup! Ja sam Džima Kaldrupa video u Denveru. Ovo je...

— Ti da zavežeš! — brcnuo se Klosterfild na njega.

Pošto je traper hteo i dalje da govori, Klosterfild munjevito podiže kolt i ispali metak, koji pogodi čoveka u kožnom kaputu u mišicu.

To je za Vajata bilo suviše. Odlučnim korakom sišao je niz stepenice trema, prošao pored Holideja i stao na pola jarde od razbojnika.

— Klosterfild! Ti me poznaješ! Moje ime je Erp. Vajat Erp. Ja sam iz Dodž Sitija došao u Santa Fe, jer si ti tamo...

— Laž! — urlao je razbojnik.

Vajat mu u magnovenju izbi kolt iz ruke i tako ga snažno gurnu, da ovaj gotovo pade na svoje pomoćnike.

— Da si sada zavezao, razbojniče! Ja sam krenuo u poteru za tobom jer si ubio krčmaricu Dženi Blejk!

Klosterfild pobebe kao sveže okrečen zid. Nije se usudio da protivureći, ili kaže bilo šta, jer se pri prvom pokušaju loše proveo.

— Šta!? — gotovo zaurla traper. — Ovaj pas je ustreljio Dženi Blejk?

Traper se ustremio na ulicu. Tri čoveko su odmah pošla za njim.

Vajat Erp se izmače jedan korak u stranu. Znao je da Dok Holidej oštro motri na Persi Klosterfilda.

Maršal je odmeravao krupnog čoveka sa ogromnim šakama, koga su malopre sreli kod konjušnice. Bilo mu je jasno da je on Klosterfildov prijatelj.

— Dakle, mister?

Čovek ga pogleda svojim žutim, zmijskim očima. Najzad mu se usne pokrenuše.

— Ti si Pliger, Haldrupov partner. Odmah sam te prepoznano.

— O? Meni se pre čini da ti sasvim tačno znaš ko sam ja. Ako bih malo duže razmišljao o tome, sigurno bih se setio ko si ti.

Tada se dogodilo. Jedna žena je kriknula, a onda se ulicom razlegoše povici nekolicine ljudi.

Čovek ogromnih šaka ustremio se na napad.

Vajat munjevito saže glavu i izbeže udarac. Međutim, kada je on zamahnuo da udari napadača, ovaj

je uspeo da mu parira i odgurne ga unazad. Maršal je naleteo na stepenice trema i spotakao se.

Čovek s psećim licem se istog časa stvorio kraj njega i hteo da podmuklo iskoristi pložaj protivnika. Čovek iz Misurija, iako u nezgodnom položaju, uspeo je da plasira dva udarca jedan za drugim. Iako su ga oba udarila u bradu, napadač je ostao da stoji. Samo je dva-tri puta snažno protresao glavom.

Na lupežovom licu zaigrao je podmukao, podrugljiv osmeh. Malo je podigao glavu i rekao izazivački:

— Na, udari još jednom!

Očigledno je precenio svoju izdržljivost.

Vajat je oštro odmerio napadačev podbradak, najosetljiviju tačku koju svi pokrivaju u borbi pesnicama, a onda zamahnuo. Jedan gromovit aperkat pogodi čoveka baš u to mesto.

Okupljeni ljudi se trgoše i razvukoše lica.

Napadač je osetio udarac kroz celo telo, protreslo ga je kao munja. Međutim, nije pao. Stajao je na svojim snažnim, slonovskim nogama i vodnjikavim očima piljio u maršala.

Vajat nije skidao pogled s njega, a onda je iznenada uzviknuo:

— U stranu, doktore, ovaj stiže!

Holidej se odmah izmače jedan korak u stranu. Na neopisivo čuđenje svih posmatrača, u sledećoj sekundi se kolos od čoveka samo prevali preko peta kao posećeno stablo i tresnu o tle. Ostao je da leži, a maršal odmah priđe Klosterfildu.

— A sad si ti na redu, Persi. Imaš li još šta da kažeš?

Razbojnik je u suštini bio velika kukavica.

— Fin me upozorio — mucao je

Klosterfild. — Rekao mi je: Vajat Erp je u gradu. Sigurno je zbog tebe došao ovamo.

— Fin? Je li to ovaj proštac ovde?

Klosterfild potvrdi.

— U redu, on će u zatvor!

Izenada se tu stvori čovek sa zvezdom.

— Vi ste Vajat Erp? — upitao je.

Vajat dokopa Klosterfilda za mišicu.

— Da, ja sam Vajat Erp. Probudite ovo mladunče gorile i odvučite ga u zatvor. A ovog čoveka vodim ja sa sobom.

Za tili čas stvorila se kofa sa vodom. Na nesigurnim nogama teturao se Fin između šerifa i ostalih ljudi u pravcu zatvora, još uvek ne znajući šta se zapravo dogodilo.

Na ulici su konačno stajali samo Vajat Erp, Dok Holidej i razbojnik Persi Klosterfild.

Ostali su se povukli na tremove, kao što je to i inače na zapadu bio običaj. Odatle su se najbolje mogli pratiti događaji, koji se odvijaju na ulici, a ujedno je to sigurno mesto, zaklonjeno od udaraca i metaka.

Svi su bili veoma radoznali šta će se dalje dogoditi sa tim banditom, zaraslim u bradu, koji je u Santa Fe ustrelio ženu. Šta će maršal dalje preduzeti? Hoće li biti obešen ovde u gradu? Hoće li oni, posle dužeg vremena, imati svojevrstu senzaciju?

Vajat je odvuкао razbojnika u krčmu i gurnuo na jednu stolicu.

Niko se nije usudio da pođe za njima u lokal. Međutim, svi su zauzeli busije na vratima, prozorima i na sporednom ulazu, koji vodi u dvorište. Pretvorili su se u uši i bez daha osluškivali svaku reč.

— Slušaj, Klosterfild, ti dobro znaš zašto si osumnjičen.

Razbojnik je hripavo disao.

— Čuo sam, maršale, ali to nije istina.

— Je li? Tvoj partner Abot je suprotnog mišljenja.

Ledena jeza protrese razbojnika. Maršal je, dakle, uhvatio Roja Abota! Prokletstvo, znači tu nadu može odmah da sahrani: Abot neće moći da ga oslobodi.

Šta li je sa Danserom? No, šta god da je, Klosterfild je bio siguran da na neko druželjublje i prijateljsko požrtvovanje ne može da računa.

Šta je to maršal rekao? Abot je drugačijeg mišljenja? Treba li to da znači da je taj lupež ispričao Erpu da je on, Klosterfild, ustrelio ženu?

To bi bilo užasno. Lupež se sve više uvlačio u sebe.

— Gde se krije Danser? — odjeknuo je metalni maršalov glas.

— Ne znam to.

Vajat ga uhvati za grudi i naglo podiže sa stolice.

— Znaš ti to veoma dobro, samo uobražavaš da će te on izvući.

— Ne, to doista ne! — uzvratila razbojnik. — Uveravam vas, na to i ne pomišljam.

Čovek iz Misurija ga ponovo gurnu na stolicu.

— Gde je on?

Klosterfild podiže nemoćno ruke, a onda ih ponovo spusti.

— Možete me iseći na komad, maršale, ali ja ne znam.

— Kako ne znaš, kada ste zajedno odjahali?

— Ne, to jest, samo do kraja grada. Onda je Roj otišao negde na zapad...

Prekinuo je u pola rečenice.

— Dalje!

U banditovoj glavi se u tom trenutku rodila nova ideja. Neka vrsta unutrašnjeg upozorenja. Ne, Danser ga sigurno ne bi oslobodio, ali ako bi ga on, Klosterfild, odao, morao bi da računa sa tim da će ga Oregon Džek ubiti iz osвете.

A osim toga, šta je uopšte imao i da odaje?

Šta je on uopšte znao o Oregon Džeku? Doista nije znao kuda je ovaj odjahao.

— Govori dalje — upozorio ga je maršal.

— Nema dalje — promuća razbojnik.

Maršal ga ponovo dokapa za grudi naglo podiže sa stolice. Morao je sa ovim čovekom da postupa grubo i surovo, jer je bio svestan na šta je sve sposoban. Svaki trenutak, koji bi Danser dobio, predstavljao je za njega ogromnu prednost.

— Klosterfild, ne ispredaj nikakve priče. Inače ću ja nešto drugo smisliti. Istinu na sunce: gde je Danser?

— Ja to ne znam.

Pogled čelično plavih maršalovih očiju formalno se zakivao u podmukle oči razbojnika.

— Govori, momče, inače ćeš upoznati naigrublji čoveka na zapadu, to ti obećavam.

Klosterfild je gutao pljuvačku.

— U redu... on je odjahao dalje... hteo sam da kažem, ja sam odjahao prema severozapadu, to jest ovamo, a on je...

— A on je?

— A on je odjahao nazad.

Vajat ga je tako naglo pustio, da je Klosterfild pao prvo na stolicu, a onda na pod.

— Šta? Natrag?

— Da.

— Kuda?

Razbojnik je uspeo da se uspravi, pridržavajući se za stolicu.

— Ne znam. Rekao je samo: „Zaboravio sam kasu!” Odmah zatim se izgubio.

Vajat mu se unese u lice.

— Čuvaj se dobro, čoveče. Ako si sada ismislio tu priču, onda je to najgluplja koju si smislio u svom besmislenom životu. Time mu nisi obezbedio nikakvu prednost, mislim tvom gazdi. Ja ću ga goniti, sve dok ga ne ulovim. Njemu pomoći nećeš, ali ćeš meni naškoditi, ako me nateraš sada natrag u Santa Fe. Onda neka ti se bog smiluje! Tako, a sada ćeš u zatvor da praviš društvo svom prijatelju Finu. Verovatno će i on dospeti na vešala. No, do tada ima još nekoliko dana, pa se možete o svemu ispričati.

— Ja ću na vešala — mucao je razbojnik drhteći.

— Naravno, sve ubice dospevaju na vešala.

— Koga sam ja to ubio? — upitao je Klosterfild oprezno.

— Dženi Blejk, a to je dovoljno. Hajde sada!

Vajat ga grubo povuče i veza mu ruke na leđa.

Dok ga je izvodio napolje, nekoliko ljudi doviknuše:

— Odmah obesite ubicu!

— Smesta!

Međutim, maršal nije obraćao pažnju na ove povike, nego je svog zarobljenika vodio dalje ulicom.

Grupa radoznalih ljudi ih je sledila.

Gde li je Dok Holidej?

Vajat se nekoliko puta osvrtao unaokolo, međutim, od Doka ni traga.

Kada je Klosterfild smešten u ćeliju, Erp izađe sa sedokosim šerifom na trem.

— Jeste li videli negde mog saputnika?

— Doka Holideja? Nisam.

— Čudno. Nego, ako prođe ovuda, recite mu da ga čekam u konjušnici.

— Ol rajt, mister Erp.

Vajat Erp se uputi u konjušnicu, izvede konje i odmah ih osedla.

Kockar se nije pojavio.

Vajat Erp veza Holidejevog konja za prečku, plati vlasniku konjušnice i odjaha niz ulicu. Prokrstario je glavnu ulicu i nekoliko sporednih.

Grad je bio mali, pa je prema tome morao da vidi Holideja, ako je bio bilo gde na ulici.

Gde je samo mogao da iščezne?

Maršal odjaha ponovo do šerifske kancelarije. Stigao je tamo upravo u trenutku kada je kockar izlazio iz nje.

— Hej, Dok! Ja vas svuda tražim kao da ste čioda. Gde ste bili?

Holidej pođe sa maršalom prema konjušnici.

— Među ljudima, koji su došli sa Finom i Klosterfildom, otkrio sam dvojicu, koju sam nekada negde video. Najverovatnije u Santa Fe. Oni su bili uostalom i prvi, koji su, pošto ste Fina bacili u prašinu, uhvatili maglu. Ostali su pobegli tek kada ste vi Klosterfilda odvukli u krčmu. Nisam sačekao da se ulica isprazni, nego sam obilaznim pu-

tem došao do prolaza između dvoje kuća. Tamo, gde su šmugnula ona dvojica. Tamo ih, jasno, više nisam zatekao. Srećom, jedan dečak ih je video. On ih čak poznaje. To su dva momka iz Santa Fe. Džolins i Lapkin. Često navraćaju ovamo i jašu sa Finom. Našao ih sam u jednoj krčmi na severnom izlazu grada. Stajali su naslonjeni na šank i već ispili po dve čašice. Govorili su tako bezbrižno, glasno, da sam svaku njihovu reč mogao da čujem čak na ulici. Džolins je rekao doslovno: „Persi će visiti, a Oregon Džek ga ni slučajno neće izvući. Džek će čak iskoristiti takav dan da opljačka neku kasu, umesto da spase druga. Konačno, on to smatra povoljnim danom, kada je pažnja svih privučena vešanjem”.

Vajat zabaci šešir na potiliak. Tačno, i on je to već čuo. Džek Danser je vrlo prepredeno izgradio plan. Ma koliko zvučalo opasno, on je to čak nekoliko puta, pričalo se, uspeo i da sprovede.

Ako je negde neki osuđenik trebalo da bude obešen, Oregon Džek bi se dao na posao. Toga dana grad je bio najmanje čuvan. Ko bi, uostalom, pazio na grad u tom trenutku i kome bi palo na pamet da bi neko pokušao nešto da opljačka.

Gotovo niko.

To je hladnokrvni i bezočni razbojnik umeo da iskoristi.

Čak i da je trebalo ići pravo u Santa Fe, u lavlju jazbinu, to bi uradio, samo kada bi saznao da će Persi Klosterfild biti obešen zbog ubistva žene.

Stigli su do konjušnice. Kockar odveza svog konja i vinu se u sedlo.

Odjahali su zajedno do šerifske kancelarije.

— Predomislio sam se, šerife — doviknu Vajat čuvaru zakona. — Moramo natrag u Santa Fe. Klosterfilda ćemo povesti sobom. Možete Fina prebaciti za suđenje!

— Kako vi hoćete, mister Erp...

—ooo—

Santa Fe je još uvek bio uzbuđen zbog smrti lepe krčmarice.

Sada se Vajat Erp vratio sa njenim ubicom. Kako je samo brzo uspeo da ga uhvati!

Šerif Bakster, crnac Tom, doktor Norton i svi koji su znali ko je ubica, posle kraćeg savetovanja, prihvatili su maršalov plan.

Inače po gradu se širio glas da je Roj Abot svog sopstvenog prijatelja Persi Klosterfilda teretio za ubistvo žene. Klosterfild je na sve to ćutao.

Već sledećeg prepodneva Vajat Erp je prvo oprezno, a onda sve bučnije pustio da se proširi ubeđenje da je Klosterfild i priznao svoje nedelo. Suđenje je bilo zakazano za sledeći dan. Održano je iza zatvorenih vrata. Bili su prisutni, naravno, samo članovi porote, sudija, maršal, šerif, svedoci i optuženi. Ustvari, toga dana se u sudnici u Santa Fe ništa nije dogodilo. Uveli su ljude unutra, držali ih jedan sat, a onda ih ponovo izveli napo-
lje.

Kada su razbojnici ponovo smešteni u ćelije, ispred šerifske kancelarije bio je pričvršćen na brzinu ispisan plakat, na kome je pisalo: Ubica Persi Anatol Klosterfild, koji je priznao svoj zločin, biće narednog ponedeljka obešen.

Klosterfild je zapravo i priznao, zločin, verovatno u očaju, pritisnut svedočenjima, i dokazima, koji kao da su se zaverili protiv njega.

Šta je bilo sa Danserom? On je sada iznenada postao samo sporedna ličnost. Ljudi su se tešili time da će Vajat Erp i njega sigurno uspeti da uhvati, kada je uhvatio ubicu. Kome jednom maršal stane na trag, taj je gotov, pa taman uspeo da umakne i hiljade milja.

Uostalom, zašto je sada trebalo lupati glavu oko tog Dansera? Ubica je uhvaćen, priznao je zločin i izrečena mu je presuda. Sve je prošlo bez teškoća. To da je maršal utrošio ogromnu energiju, upornost da uhvati ovog bradatog razbojnika, nikoga više nije zanimalo. Za njih je bilo jedino bitno da će Dženi Blejk biti osvećena vešanjem njenog ubice.

U šerifovoj kancelariji se okupilo nekoliko ljudi, onih koji su bili upućeni u sve. Sedeli su i dogovarali se.

Gradonačelnik primeti:

— Sve ovo je jedna vraški smela igra. U redu, Klosterfild će biti odveden na vešala i to nipošto neće biti nesreća. Time će platiti kaznu

za svoja ranija, siguran sam, mnogobrojna nedela.

Vajat Erp je razmišljao ne bi li na neki način uputio Klosterfilda u igru. Ipak, bilo je suviše strašno ono što mu je pripisano. Biti odveden na stratište, za zločin koji je drugi počinio!

Holidej je ćutao. Šerif promrsi:

— Sam bog zna da tom lupežu to neće naškoditi.

Maršalova pretpostavka da će Oregon Džek, u koliko se još uvek nalazi u blizini grada, saznati sve i da će ga to namamiti da dođe na dan izvršenja presude u grad, nije bila nelogična. Nije isključeno da će Danser pomisliti da je Klosterfild priznao, jer se nadao da će ga prijatelj izvući iz zatvora.

Ipak, bilo je veliko pitanje hoće li pravi ubica Dženi Blejk smeti da se toliko drzne i uleti u mrežu, koju mu je maršal razapeo.

S druge strane nije bilo isključeno da Danser pomisli: samo obesite tog momka! Time ste mi skinuli bedu s vrata i niko mi više ne može pripisivati ubistvo krčmarice.

Sve te pretpostavke zasnivale su se na jednoj drugoj pretpostavki: da se Danser krije negde u blizini Santa Fe, što konačno i nije moralo biti tačno.

—ooo—

Vajat Erp je, naravno, razradio plan do najsitnijih detalja. Predueo je sve potrebne mere, kako bi izvršenje kazne moglo da se spreči

u poslednjem trenutku. Zamislio je da crni Tom dotrči u zadnjem trenutku i počne da viče: „Stojte! Maršale! Šerife! Sudija Džeferson, stajnite! Ne mogu da tvrdim sa sigurnošću, ali to nije bio ovaj čovek. Nije bio! Ne mogu da ostanem pri tvrdnji da je on pucao, pošto nisam siguran. Pre je to bio ovaj Abot. Gotovo da sam siguran!”

Sve je bilo dogovoreno do najsitnijih pojedinosti. Trebalo je, dakle, samo pustiti da vreme teče — sačekati.

Čak je vreme izvršenja presude bilo tako podešeno da Danser, u koliko se baš ne nalazi u najneposrednijoj blizini grada, uspe da bude obavešten o svemu i dobije vremena da dođe u grad.

Ceo ovaj plan bio je zasnovan na činjenici da Oregon Džek do sada nije zazirao da odjaše u gradove u kojima je već bivao i da tamo izvrši pljačku. Zašto bi se sada ustručavao da to ponovi u Santa Fe?

Bilo je samo pitanje nalazi li se uopšte u blizini grada. To je bila briga, koja je prilično mučila maršala. U koliko nije tu negde, plan ipak nije trebalo smatrati propalim. Sve je bilo pripremljeno za jedno novo suđenje, takođe iza zatvorenih vrata. Na njemu bi se navodno ispostavilo da je Abot počinio zločin i da je on krivac. Naravno, do novog dana izvršenja presude proteklo bi još vremena, pa bi

Danser mogao da stigne u grad i da je negde daleko.

Vreme je prolazilo neverovatno brzo.

Uveče, uoči izvršenja presude, u šerifskoj kancelariji su se okupili svi koji su učestvovali u maršalovom planu. Sudija zamišljeno reče:

— Brine me drugo suđenje, mister Erp. Prilikom prvog suđenja, ljudi nisu ništa primetili, posumnjali. Konačno, bio je to opšti šok. Prihvatili su šerifovo objašnjenje da suđenje treba da ostane tajno, da ne može biti otvoreno, jer je još jedan razbojnik na slobodi. Nisam, međutim, siguran da će to tako lako proći i drugi put. Ljudi su se malo pribrali, pa će početi i da podozrevaju.

— Toplo se nadam da nam drugo suđenje neće ni biti potrebno — uzvрати maršal.

— Nadajmo se — umeša se šerif. — Međutim, moramo ostati pri našem planu. Ne postoji drugi način da namamimo Oregon Džeka, tim pre što je poznat po takvim akcijama...

Maršal je ne na neki način pokušao da odstupi od svog dela plana. Tvrdio je ljudima da treba možda na neki način poštediti Klosterfilda užasa koji mu predstoji. Pitao ih je da nije možda nečovečno izložiti ga svemu tome da bi se pravi izvršilac zločina namamio u grad. Smatrao je da bi mu možda trebalo reći o čemu se radi.

Ostali su čvrsto bili za mišljenje da Klosterfild ne treba obavještavati ni o čemu: taj lupež treba dobro da se preznoji!

Vajat pogleda Holideja. Ovaj prvo sleže ramenima, a onda reče:

— Ja smatram da se ništa neće promeniti ako lupež bude upućen u stvar.

— Ništa promeniti! — Poskočio je šerif. — Ali, Dok, pomislite šta će biti ako on iznenada počne da viče.

— Da viče? Šta bi to mogao da viče?

— Možda upozori Dansera.

— To nipošto neće učiniti, pošto ga je Danser ostavio na cedilu. Osim toga, zato i neće imati razloga, pošto ga maršal bude uputio u celu stvar. Naprotiv.

— Ja mislim ipak da je velika razlika u tome da li će se on ponašati kao čovek, koga vode na vešala, ili će samo igrati tu ulogu — primetio je predsednik opštine. — Ko zna hoće li igrati tako, kako je potrebno za naš plan.

Holidej umiri predsednika opštine.

— Ako je ne bude dobro igrao, možemo ga usput još malo bodriti. To mi mirne duše možete prepusiti.

Ljudi su se zagledali zamišljeno i zabrinuto.

Najzad, posle višečasovnog savetovanja, konačno su se složili da Vajat Erp lično obavesti razbojnika. Klosterfild je još od prethodnog

dana sedeo u samici, specijalnoj ćeliji u zatvoru u Santa Fe, određenoj samo za osuđenike na smrt. Nalazila se na dnu dugačkog hodnika i bila je tako izgrađena da niko nije mogao da čuje šta se u njoj govori.

—ooo—

Bila je ponoć, kada je šerif otključao hodnik, koji je vodio do ćelije. Malena lampa osvetljavala je sumornom svetlošću dugačak hodnik i vrata s rešetkama.

Vajat je prošao duž celog hodnika, pored svih ćelija i skrenuo u bočni hodnik u kome se nalazila ćelija za osuđenike na smrt.

Uzeo je malu lampu sa zida, a onda otvorio ćeliju.

Klosterfild je bio naslonjen na kameni zid. Delovao je avetinjski. Samo su mu oči svetlucale na upalom, bledom licu.

— Šta još hoćete? — rekao je jedva čujnim, hrapavim, nesigurnim glasom. Onda je najednom počeo da viče, tako da je maršalu bubnjalo u ušima. — Neću nikog više da vidim! Naročite ne vas. Hoću da ostanem sam do poslednjeg trenutka! Sam! Ja sam nevin!

Ako to maršal nije pretpostavljao, sada je morao da se pomiri sa činjenicom da Klosterfild više nije gospodario svojim nervima. Bio je gotov. Već sada preživeo je sav užas

i prešao put do pakla, koji ga je očekivao kroz dvanaest sati.

Potpuno slomljen, klečao je sada pred maršalom, ali nije molio. Prosto, noge ga nisu držale.

Vajat ga podiže. To nije učinio ni malo grubo.

— Sedite na tronožac, Klosterfild, treba da govorim sa vama.

— Ne — opirao se čovek. — Samnom nema ko šta da govori. Niko više. Ja sam osuđen na smrt.

Vajat ga uhvati za podbradak i podiže mu glavu.

— Sada me saslušajte, čoveče.

Klosterfild je piljio u njega, kao da ne čuje šta govori, a onda ga uhvatio grčetivo za ruku.

— Zašto me niste poslali u Seskatevu, osudili na doživotnu robiju, na dirinčenje u kamenolomu? Vama bi to bilo svejedno. Ja sam nedužan. Zašto, zašto moram da umrem? Zašto na vešala?

Na to mu maršal reče tiho, tako da je samo on mogao da čuje:

— Vi i ne treba da umrete, čoveče.

— Šta...

Vajat mu snažno zatvori usta, kako bi ga sprečio da glasno vikne.

— Slušajte me sada pažljivo!

Onda je objasnio osuđeniku, koji ga je posmatrao kao da ništa ne shvata, šta je odlučeno.

Persi Klosterfild nije uopšte bio u stanju da ustane. Još uvek je grčevito držao maršalovu levu ruku.

— Vi, dakle, znate da sam ja nedužan? — promucio je.

— Što se tiče ubistva Dženi Blejk, da.

— Ja sam nevin — gotovo je jecao. — Džek je pucao.

— Znam. I neće biti pravog suđenja, sve dok ga ne ulovim.

Maršal je posle toga još jednom objasnio razbojniku sve i dao mu uputstva šta treba da čini na putu do vešala.

Lice otpadnika od zakona se iznenada namrštilo. Počeo je da pozreva.

— Da to nije neka podvala? — upitao je.

— Ne, Klosterfild, ali morate činiti tačno ono što sam vam rekao. Pokušate li bilo šta drugo, izgubljeni ste.

To je bila samo prazna pretnja, ali razbojnik je nije mogao osetiti. Kao da mu je hiljade glasova pevalo najlepše pesme. U tom trenutku uopšte nije mogao, niti hteo da zna, šta mu se inače može dalje dogoditi. Da li će stići u Seskatevu, kako će biti osuđen na pravom suđenju. Ništa od toga. Za njega je u tom trenutku postojala jedna jedina činjenica, najvažnija na svetu: neće posetiti!

Tek pola sata kasnije Vajat je napustio ćeliju.

— Da li je sve jasno?

— Jeste, maršale, i veliko vam hvala. Da nije bilo vas, već bi me obesili.

Bilo je to sumorno, maglovito jutro, nimalo tipično za inače sunčan grad Santa Fe.

Ljudi su se okupili u glavnoj ulici ispred zatvora. U tamnim odelima, ozbiljni i ćutljivi.

Pogubljenje je u ovom velikom gradu bio događaj praćen sa daleko veći broj građana je prisustvovao ovom užasnom činu.

Gradonačelnik je stajao sa maršalom Erpom na tremu.

I šerif je bio tu. Posle kratkog vremena mesni čuvar zakona je otišao da izvede osuđenika.

Vajat je bio zadovoljan: Klosterfildovo lice je bilo dovoljno blede. Držao se maršalovog naređenja i oborio glavu na grudi.

Bakster mu ostrim pokretom povuče ruke na leđa i veza ih.

Sa osećanjem pritajenog užasa, okupljeni su posmatrali osuđenika na smrt.

Za pola sata ovaj čovek više neće živeti.

Sumorna povorka je lagano krenula. U njoj je bilo gotovo sto pedeset ljudi.

Nikome nije palo u oči da je maršal iznenada nestao.

Persi Klosterfild je išao teško vučući noge. Uputili su se prema proplanku, na kome su bila postavljena vešala, nešto izvan grada. Mesto smaknuća se u gradovima vreme-

nom pomeralo sve dalje i dalje, kako bi se grad širio. No, gradovi su se brže širili, nego što su se vešala pomerale. Tako je došlo do toga da su u nekim mestima vešala bila na trgu u centru.

Klosterfild ni jednom nije podigao glavu, sve do trenutka dok ga potiljak nije zaboleo. A kada je to najzad učinio, trgao se kao gromom ošinut. Samo četiri stotine jardi ispred njega nalazilo se golo drvo. Uprkos magli video ga je sasvim jasno. Oko snažnog stabla stajala je već okupljena grupa ljudi. Razbojnik nagoniski pogleda oko sebe.

Šta ako ga je maršal obmanuo? Šta ako je ovom surovom laži hteo samo da spreči, da on, osuđenik na smrt, glasno viče, optužuje nekog drugog i uopšte bude glasan.

Šta ako neće biti crnca, koji će u poslednjem trenutku dotrčati da ga spase?

Šta ako je sve samo laž i obmana? Šta ako ovaj šerif oštrog lica, koji ga je više vukao, nego što su ga same noge nosile, ima nepokolebljivu nameru da mu stavi omču na vrat?

Krupne graške znoja rosile su razbojnikovo čelo.

Kakvu je garanciju imao da je Vajat Erp govorio istinu?

Nikakvu.

Ili, ipak jednu. Da je Vajat Erp čovek o kome se govori, da mu ni do čega nije više stalo koliko do istine.

Da li je to bilo dovoljno? Dovolj-

no za nekog, koga vode na vešala. Do jednog golog, beživotnog stabla sa džinovskim granama, ispod koga se okupilo stotinu ljudi.

No, šta bi mogao da učini? Morao je da ide dalje, nogu pred nogu, prema gubilištu. Da ide napred, dalje, kao i do sada. svim putevima, koji su doprineli da prokocka svoj život.

Zar njegov život ipak nije bio prokockan?

Idući lagano, stalno se to pitao, a onda su usne iznenada počele da mu se pokreću. Samo je šerif mogao da čuje reči molitve, koje je bandit izgovarao.

—ooo—

U glavnoj ulici Santa Fe vladala je tišina.

Čovek, koji je iz male Finli ulice ujahao u glavnu, prošao je nezapaženo. Niko na njega nije obraćao pažnju. Na samom uglu glavne i Finli ulice kliznuo je iz sedla i vezao konja za malu prečku. To ne bi bilo toliko značajno, da se ta prečka nije nalazila samo dva koraka od kapije koja je vodila u dvorište banke Santa Fe.

Bio je to čovek srednjeg rasta, neupadljivih, četrdesetih godina, glatko začešljane kose. Crte lica su mu bile oštre, nos šiljat, a oči smeđe i prodorne. Umesto usana imao je nešto što je daleko više ličilo na tanak prorez. Dve duboke, oštre bo-

re spuštale su se skoro od samih očiju, preko usana, pa sve do brade. To nipošto nije bilo prijatno lice. Dobrom poznavao ljudi ne bi promakao pečat nestrpljivosti, prkosa, surovosti i žeđi za vlašću.

Bio je to razbojnik Džek Danser, danima grozničavo traženi ubica lepe Dženi Blejk.

Hladnokrvni razbojnik se prikivao u malom ambaru na Gablo-novoj farmi u neposrednoj blizini grada. Niko ga nije primetio.

Noću bi dolazio u grad, pa čak je s vremena na vreme navraćao u Websterov salun na čašicu.

Jasno, niko u njemu nije prepoznao ubicu.

Dva dana ranije, ili, bolje rečeno, dve noći ranije, bio je u gradu i saznao da je maršal Erp uhvatio ne samo Abota, nego i Klosterfilda.

Ciničan osmeh zaigrao mu je na usnama.

Oni se nadaju da će ih on spasti!

Kakvi glupaci! Neka se samo oslone na to obojica. Njemu, starom usamljeniku, više nisu potrebni. Ni do sada mnogo koristi od njih nije imao.

Juče je čak saznao da je Klosterfild osuđen na smrt vešanjem i da će se smaknuće izvršiti u zoru.

Maršalove pretpostavke su se ispunile: ubica Danser nije dolazio samo onda, kada je neki čovek trebalo da bude obešen, kako bi to vreme iskoristio za pljačku. Došao je čak i onda kad je njegov sopstveni partner trebalo da bude obešen i to za delo koje nije počinio!

Došao je da najzad načini „posetu“ banci, kako mu dolazak u šaroliki Santa Fe ne bi ostao čist gubitak. Tu je bilo sigurno više novaca nego bilo gde.

Kada je stupio u dvorište, na trenutak se setio toga da je baš Klosterfild bio taj koji ga je prilikom prvog dolaska, u grad, onog jutra kada je ustrelio mladu ženu, upozorio da ne ulazi u banku, jer je kroz prozor uspeo da vidi šerifa, odnosno njegovu svetlucavu zvezdu...

Sada baš taj isti šerif stavlja omču oko vrata njegovom prijatelju, koji je potpuno nedužan za smrt krčmarice.

Ubica se ponovo tiho nasmeja. Na licu mu se ogledao zadovoljan izraz.

Dvorište banke bilo je uredno i čisto. Levo su se nalazile štale i jedna dograđena prostorija za alatke. Bilo je ograđeno sa svih strana prilično novom ogradom.

Desno se nalazila zgrada banke, sagrađena od kamena i najverovatnije svega nekoliko godina stara. Jedna prilično masivna zgrada.

„Čekaj samo, stari, olakšaću te za nekoliko hiljadarki“, razmišljao je razbojnik i iznenada se sagnuo kao senka i od kapije uputio ka zgradi.

Zaklonio se iza lakih kola, koja su tu stajala i osluškivao.

U dvorištu je sve bilo tiho, a ni iz kuće se ništa nije čulo.

Dva minuta kasnije napustio je svoje skrovište i krupnim koracima

potrčao prema sprednim vratima banke, koja su vodila u dvorište.

Zaključano.

Danser ih je obio. Da to ne čini prvi put, najbolje je posvedočila brzina i sigurnost, kojom je obavio ovaj posao.

Obreo se u hodniku i ponovo osluškivao.

Ništa se nije čulo.

Prokletstvo, zar je moguće da mu je sreća toliko naklonjena da je banka potpuno prazna i da su svi izašli?

Izašli? Svi su gonjeni divljom radoznalošću otišli na proplanak da vide kako jedan čovek umire.

Čovek za koga je on, Oregon Džek, jedini sigurno znao da je nedužan za smrt krčmarice.

Izvukao je metalni novčić iz džepa i bacio ga da se kotrlja hodnikom. Novčić se zvečeći kotrljao duž celog hodnika, a onda se zadržao na ulaznim vratima.

‘Ništa se ni tada nije čulo.

Danser izvadi revolver iz futrole, izađe iz udubljenja vrata u hodniku, pa nastavi da se šunja dalje hodnikom. Za trenutak samo bacio je pogled kroz prozor, koji je gledao napolje.

Na ulici nije bilo žive duše.

Odjednom ubica se trže. Čuo je neobičan šum. Bolje reći zvuk, od koga mu je nešto zaigralo u grudima. Bio je to zvuk krupnog, metalnog novca.

Neko je brojao novac.

Danser protrlja nadlanicom usta, a onda ispita svoj revolver.

Ispred njega, levo, kraj ulaza, nalazila su se široka vrata, koja su vodila u prostoriju sa šalterima.

Vrata su bila samo pritvorena. Danser se sasvim oprezno približavao njima, a onda ih gurnuo.

Iza šaltera, zaštićenog rešetkama, stajao je čovek i brojao novac. Nosio je belu košulju, smeđi prsluk i crne štitnike na podlakticama. Na čelu mu se nalazio štif od zelenog kaučuka.

Ubica se sagnuo i otvorio vrata toliko da može da se provuče. U koliko je neko stajao na tremu, nije mogao da ga vidi, jer se gotovo priljubio uz pod.

Lagano se kretao napred.

—ooo—

Dok Holidej se zavukao u prolaz između dveju kuća, zgrade banke i Andersonove prodavnice gotovog odela. Taj prostor bio je ograden drvenom ogradom, zapravo sa tri rasklimatane daske.

Pošto se u glavnoj ulici ništa nije dešavalo, niti se bilo ko pojavio, gurnuo je jednu od rasklimatanih dasaka u stranu i ostao da stoji na uglu.

U tom trenutku ubica je već bio u zgradi banke.

Holidej je pogledao niz ulicu i zapalio cigaretu, a onda izvukao iz

džepa jedne prastare novine, koje mu je berberin baš za ovu priliku dao.

Ono što je moglo da promakne kockarevom uhu, ono što se dešavalo u gotovo potpunoj tišini, nije moglo da promakne njegovom oštrom oku.

Netremice je motrio na tri prozora prostorije sa šalterima. Donja polovina tih prozora bila je od mlečnog stakla. Uprkos tome moglo bi se videti čak i dete ako bi stupilo u ovu prostoriju, jer su prozori bili izuzetno niski.

Da li je to bio slučaj da je kockar baš u tom trenutku motrio na prvi prozor, kada su se vrata pokrenula.

Sigurno nije. Niko na takvom stražarskom mestu ne bi mogao da bude budniji od njega, većito podozrivog čoveka, koji je navikao da se stalno nalazi okružen neprijateljima, ljudima koji su ga mrzeli i želeli zbog toga da ga ubiju.

Holidej je video kako su se vrata pokrenula. Međutim, otvaranje vrata bilo je veoma neobično. Kroz mlečno staklo se nije videla ničija senka i to je za kockara već bilo upozorenje.

Odmah je napustio svoje stražarsko mesto i krenuo niz ulicu.

Vajat Erp je bio u Barkerovom salunu „Zlatan grumen“, najvećoj krčmi u Santa Fe.

Pošto je razbojnik prilikom svoje prve posete gradu pokušao da opljačka krčmu, a ne banku, čovek iz Misurija je smatrao mogućim i prilikom ovog dolaska u Santa Fe u nekoj krčmi pokuša da dođe do novca.

Holidej gurnu krilo pomičnih vrata.

— Vajat!

Krčmar klimnu glavom.

— On je u dvorištu, ja ću mu javiti.

— Pustite, idem ja do njega.

Holidej protrča kroz lokal, prođe kroz mali hodnik i otvori vrata koja su vodila u dvorište.

Vajat Erp se pojavi iza gomile praznih sanduka.

— Dok, šta se dogodilo?

— Ne želim da crtam đavola na zidu, ali neko se nalazi u prostoriji sa šalterom.

— Tačno, Dok. To je Tom Hankover, jedan od blagajnika. Broji novac. Bio sam pre četvrt sata kod njega.

— Koliko je visok taj vaš blagajnik?

— Pa najmanje metar i sedamdeset pet.

Kockar odmahnu glavom.

— Taj čovek mora da ima veoma čudne naklonosti. On, naime, ne ide uspravljen kao svi normalni ljudi, nego puže po podu. Uostalom, zašto ne za promenu?

Vajat se u tren oka stvorio kraj Holideja i ovaj ga obavesti šta je primetio.

— Prokletstvo, sada je on već u banci, mislim, ukoliko je stigao u grad!

— Videćemo.

Ne gubeći više ni trenutka, hitali su prema banci. Vajat prema glavnom ulazu banke, a Holidej između dveju kuća preko jednog zida, u dvorište bančine zgrade.

Vajat se sagnuo i prišunjao prvom prozoru.

Napregnuto je slušao, međutim, ništa nije mogao da čuje.

Zar je lupež već obavio svoj posao?

S najvećom oprežnošću maršal se vrati nazad do sredine ulice, a onda se normalno uspravljen uputi prema banci. Držao je glavu oborenu, kao da gleda u trem.

Pri tom je ipak munjevito prešao pogledom preko onog dela prostorije, koji se mogao videti spolja. Odmah je primetio senku, koja se kretala ispod šaltera.

Dok Holidej se dakle, nije prevario. Danser je bio ovde!

Čak i da nije bio Oregon Džek, neki razbojnik se sigurno nalazio u banci, inače ko bi se u takvom položaju kretao po prostoriji?

Vajat je produžio dalje i bešumno se našao kraj drugog prozora, a onda kleknuo na tle, kako bi ostao neprimećen.

Unutra je još uvek sve bilo mirno, samo je blagajnik brojao novac. Stajao je tako da ga je Danser mogao videti, ali mu se nije nalazio zgodno na nišanu, jer je pored re-

šetaka bio još zaštićen debelim staklom.

Danser je sve dobro isplanirao: računao je sa rešetkama i debelim staklom. Moraće da se naglo uspravi iznad samog otvora na šalteru i podigne kolt.

Bilo je potpuno besmisleno kada bi odmah pucao na čoveka. Mora prvo da mu zapreti oružjem, kako bi mu ovaj dao novac.

Sada se nalazio upravo ispod otvora šaltera, grčevito stegao kolt levom rukom i naglo poskočio.

— Ruke u vis!

Činovnik se trže kao bičem ošinit.

— Tako, dečko, a sada dodaj onaj veliki svežanj, koji ti se nalazi s leve strane i to munjevito. Ne oklevaj, inače ćeš proći kao Dženi Blejk!

Činovnik je piljio u razbojnika, ništa ne shvatajući. Onda je uzviknuo:

— Oregon Džek!

Ubica se hladno osmehnu.

— Ne brbljaj! Daj novac, inače ti olovo ne gine.

Čovek samo klimnu glavom i drh-tavim rukama dokopa tako veliki svežanj novčanica da ga je jedva držao. Od uzbuđenja mu je svežanj ispao iz ruke, što je razbojnik pro-pratio žestokim psovkama.

— Napred, lupežu, pokupi tu lo-vu i to brzo!

Nesrećni blagajnik nije namerno ispustio novac. Učinio je to iz straha i očajanja.

Krupne graške znoja izbijale su mu po čelu i slivale u oči.

— Napred, brže! Još ona dva paketa tamo! Hajde, momče!

Bankarski činovnik uze i ta dva paketa i pruži ih kroz otvor na šalteru.

Danser je grčevito dokopao i ta dva paketa.

— Mogu li da pomognem? — čuo se ledeno hladan glas sa vrata.

Razbojnik se naglo okrete i odmah povuče obarač.

Ovako munjevitom reakcijom dokazao je svoju „klasu”. Bio je bez sumnje jedan od najopasnijih pljačkaša banke.

Dok Holidej, jer je to bio on, koji se pojavio na vratima, istog časa se povukao jedan korak nazad u hodnik, tako da je metak pogodio vrata tačno na mesto gde se sekundu ranije nalazila Holidejeva glava.

— Izlazi napolje, Džek! Putovanje je završeno!

Prostorijom se zaori divlji smeh.

Danser, koji se bio sagnuo, naglo se uspravi i svom žestinom tresnu blagajnika po glavi. Ovaj se bez glasa sruči na tle.

Tako su razbojniku leđa sada bila slobodna.

U to se razleže prasak stakla. Okno uličnog prozora razbilo se u paramparčad. Zaorio se maršalov metalni glas. Razbojnik se trže.

— Odustani, Danser, inače se nećeš živ izvući iz te mišolovke.

— Blef, mister.

— Moje ime je Erp, a onaj tamo na vratima, to je Dok Holidej. Nemaš više nikakvih šansi. Baci svoja dva revolvera u pravcu prozora i ustaj!

Razbojnik se naglo uspravi i htede da se spase na taj način što bi se prebacio preko šaltera i nestao iza kase.

Hladnokrvni kockar je bio na svom mestu.

— Stoj!

Danser se baci na tle i povuče obarač.

Zakasnio je. Kockarev metak bio je delić sekunde ranije ispaljen. Revolver u desnoj ruci ubice Oregona kao da je bio izbijen gvozdеном šipkom.

Kada je hteo da potegne drugi revolver, maršal provuče svoj bentlajn specijal kroz razbijen prozor.

— Baci tu pucaljku, Danser!

Holidej mu smelo priđe, saže se i u tom trenutku zločinac skoči kao panter.

Međutim, reakcije ubice Oregon Džeka bile su nešto sporije od Holidejevih.

Žestoko, sa treskom, zaustavila se drška teškog revolvera kalibra četrdeset pet.

Džek Danijel Danser je bio oboren.

Vajat Erp je u međuvremenu otvorio prozor i uskočio u banku.

Holidej izvuče onesvešćenom razbojniku revolver iz ruke.

Vajat se nasloni na pult i pozva svog prijatelja.

— Dođite, Dok. Pogledajte malo blagajnika. Čelo mu krvari.

U trenutku kada je kockar skinuo pogled sa ubice, dogodilo se.

Žilavi, svim mastima premazani razbojnik, poskoči i izvuče mali klover revolver iz džepa pantalone.

Čovek iz Misurija se ustremi na njega kao fantom i povuče ga dole.

Mali klover kolt s streskom, pade na pod.

Oregon Džek je grčevito kao zmija stezao Vajata Erpa. Ovaj se oslobodio neprijatnog zagrljaja na taj način što je pesnicom udario razbojnika u slepoočnicu. Danser klonu, a Vajat ga uhvati za grudi i podiže.

— Hajde, staro momče, idemo napolje na čist vazduh. Ovde je priлично zagušljivo.

Holidej se prvo uverio kako je blagajniku. Kada se ovaj osvestio, stavio mu je flaster na čelo. Bila je to mala površinska ogrebotina, mnogo naivnija od čvoruge, koju je imao na glavi.

Vajat je vukao Dansera, držeći ga za okovratnik, kao mrtvog zeca.

Uz glasan krik sa suprotne strane ulice istrčao je mali, crni Sami.

— To je on, maršale! Uхватili ste pravog!

Trenutak kasnije istrčao je i Dok Holidej iz banke. Na suprotnoj strani ulice nalazio se njegov konj. Vinuo se u sedlo i odjurio galopom.

Međutim, crni Tom je već odavno zaustavio povorku, koja je išla prema vešalima. Digao je neoposivu galamu, trudeći se da što bolje obavi ono, što mu je maršal naredio.

Šerifu nije ostalo ništa drugo nego da, namrštena lica, lupeža Klosterfilda povede nazad u zatvor.

Samo četvrt sata kasnije, sva trojica su se obrela u ćelijama. Tri čoveka, koja su onog kobnog jutra došla u Santa Fe da pljačkaju.

Ubica Danser, zvani Oregon Džek, nije više mogao da izbegne smrt vešanjem.

—ooo—

Sledećeg dana je notar Grinda otvorio testament Dženi Blek.

U njemu je stajalo, ni manje ni više, da u slučaju njene smrti, crni sluga Tom i njegov sin Sami nasleđuju bar „Čistilište”...

KRAJ

VEČITI RATNIK. CRVENI OBLAK

Indijansko pleme Sijuks-Ogalala naseljavalo je prerije Dakote. U šatorima ovog plemena 1821. godine rođen je Makh-Pija-Luta. Njegovo ime na našem jeziku značilo bi Crveni Oblak.

Detinjstvo Crvenog Oblaka bilo je slično detinjstvu svakog drugog Indijanca. Veoma rano naučio je da jaši konja. Ističući se među vršnjacima snagom i hrabrošću, brzo se peo lestvicama uspeha. Ubrzo je postao i poglavica. Godine 1862. pridružio se Maloj Vrani. Od tada nije prestao da ratuje.

Od 1862. protekle su četiri godine. I pored udruženih napora svih plemena, vojnici Velikog Belog Oca, kako Indijanci nazivaju predsednika SAD, držali su celu ravnicu Dakote u svojim rukama. Učvrstivši svoj položaj, počeli su da grade i nova utvrđenja. To su bile tvrđave Kirni i Smit.

Izgradnju ovih utvrda Crveni Oblak je smatrao kao novi neprijateljski akt i zato je pozvao na razgovor

sve poglavice plemena Sijuks. Ne čekajući na završetak razgovora, Crveni Oblak je 17. jula 1866, dva dana nakon početka izgradnje tvrđave Kirni, sa svojim ratnicima opkolio gradilište kojim je upravljao general Kerington.

Ovo zapravo nije bila prava opsada, već svakodnevni, dobro organizovani i pripremljeni sukobi i zasede. Ako bi se neka grupa vojnika ili odred udaljili od tvrđave, Sijuksi bi ih napali i desetkovali. U toku petomesečne opsade Sijuksi su izvršili 51 napad, ubili 144 osobe, 20 ranili i zarobili 7.000 grla stoke.

Pa ipak, radovi su i dalje napredovali. Svaki čovek, zaposlen na izgradnji, bio je u isto vreme i dobro naoružan vojnik.

Uskoro je u utvrđenje stigao jedan novi oficir — kapetan Feterman. U toku građanskog rata odlikovao se velikom hrabrošću i premeštaj u tvrđavu Kirni smatrao je šansom da se još više proslavi. Odmah po dolasku negodovao je protiv oprezne taktike

generala Keringtona. Osmog decembra 1866. pružila mu se prilika da prvi put učestvuje u jednom okršaju.

Sa kapetanom Braunom, poručnikom Grumondom, Bringémom i Vendom jahao je na čelu od četrdesetak ljudi ka jednom obližnjem brdu, udaljenom svega nekoliko kilometara od tvrđave.

U isto vreme general Kerington krenuo je iz tvrđave sa 25 konjanika da napadne Indijance s boka. Grupa kapetana Fetermana je uskoro ugledala jednu skupinu Indijanaca. Stajali su na vrhu omanjeg brega. I jedni i drugi su pripucali. Indijanci su pobjegli. Vojnici su krenuli u poturu. Kad su prešli oko pet milja primetili su da Indijanci više ne beže.

Jedna nova grupa Indijanaca pojavila se iz obližnje šume i pripojila prvoj grupi. Indijanaca je sada bilo dva puta više nego vojnika. Oni su odmah prešli u napad. Jedan deo vojnika počeo je da beži. Samo 25 ljudi je ostalo kod kapetana Fetermana. Ali u tom kritičnom trenutku pojavio se general Kerington na čelu dvadeset pet konjanika. Usled prašine, koju su dizala kopita, Indijanci nisu mogli da vide koliki je taj odred koji Fetermanu dolazi u pomoć. Zato su pobjegli.

Vrativši se u tvrđavu kapetan Feterman je nastavio da se hvališe:

— Dajte mi samo 80 ljudi i ja ću probiti redove svih mogućih udruženih Indijanaca.

I ta prilika mu se uskoro ukazala. Dve nedelje posle ovog događaja, 21. decembra 1866. godine, general Kerington kontrolišući radove s vrha jednog isturenog i utvrđenog bedema, primetio je neka svetlucanja ko-

ja su se videla na jednom obližnjem bregu.

Na tom bregu bila je smeštena osmatračnica sa zadatkom da signalizira tvrđavi svaki pokret Indijanaca. Tog jutra 55 radnika je pošlo u šumu da naseče drva potrebna za radove na utvrđenju. Osmatračnica je sada javljala da su Indijanci napali radnike. Straže na tvrđavi su takođe opazile signale. Trubači su objavili uzbunu. Sa svih strana vojnici su potrčali na zbornu mesto.

Kerington je odmah odredio 49 pešaka i 32 konjanika, a potom je kapetanu Pauelu naredio da preduzme komandu nad ovim odredom. Tada je Feterman zamolio generala da njemu poveri komandu. Generalu je bilo nezgodno da odbije Fetermanovu molbu. Zato mu je i dozvolio da preuzme komandu, ali mu je zabranio da se mnogo udalji od tvrđave.

Poručnik Grumond, koji je komandovao grupom konjanika, krenuo je da bi zaobišao neprijatelja i napao ga s boka. Kapetan Braun se dobrovoljno pridružio kapetanu Fetermanu, iako je bio premešten iz tvrđave Kornu u Larami i čekao samo dolazak smene.

Feterman je najzad bio zadovoljan. Imao je odred od 80 ljudi i odlučio je da svoje hvalisanje pred ostalima i dokaže. Čim se toliko udaljio od tvrđave da više nisu mogli pratiti njegovo kretanje, krenuo je u sasvim drugom pravcu.

U početku sve je išlo dobro. Izgledalo je da Indijanci uopšte ne žele sukob. Najzad se u neposrednoj blizini Fetermanovih pešaka pojavila omanja grupa Indijanaca. Feterman je odmah krenuo na nju. Indijanci su odstupili ka jednom kamenolomu, uklještenom između dva brda.

U kamenolom se mogle ući ali ne i izaći. Bila je to neka vrsta čorsokaka. Feterman je ovo znao, zato je, kad su Indijanci ušli u kamenolom, pobeđonosno povikao:

— Napred, sad nam ne mogu umaći!

Ali nije znao da nekoliko stotina Sijuksa i Čejena vreba oko ulaza u kamenolom. Čim su vojnici upali unutra, Indijanci su zatvorili taj jedini ulaz i izlaz. Kapetan se našao u beznađnoj klopki. Tada je počeo pokolj.

Kada su vojnici generala Keringtona stigli do kamenoloma, ugledali su strašan prizor. Svi vojnici Fetermanovog odreda bili su pobijeni i skalpirani. Feterman i Braun poginuli su jedan kraj drugog.

Malo kasnije general je sa 80 vojnika pošao da traži Grumendove konjanike. Ali našao je samo njihove leševe. Nigde se nije mogao videti ni jedan poginuli Indijanac. Oni su, kao i uvek, svoje žrtve bili odneli sa sobom.

Ova dva poraza i gubitka preko 80 vojnika strahovito su oslabili snage branilaca tvrđave Kirni. Zima je uveliko bila počela i malo jači napad sve brojnijih indijanskih četa mogao je potpuno uništiti šačicu bespomoćnih branilaca. Uskoro je počela da veje strahovita mećava. To je izgleda odgodilo odlučni napad Crvenog Oblaka.

I baš tada general Kerington se odlučio na poslednji korak. Pronašao je među vojnicima dobrovoljca da od tvrđave Larami, udaljene 236 milja, zatraži pomoć. Ovaj čovek se zvao Džon Filip, poznatiji pod nadimkom Filip Portugalac. Naviknut od destinjstva na tegobe i opasnosti koje u

sebi nosi prerija i dobro poznavajući oblast kroz koju je trebao da prođe, uspeo je za tri dana i tri noći, po strahovitom nevremenu i oluji, da se neopaženo probije kroz indijanske zasede i stigne u Larami potpuno iscrpen, promrzao i gladan.

Na osnovu poruke, koju je u tvrđavu Larami doneo Filip Portugalac, četiri čete pešadije upućene su u tvrđavu Kirni. General Kerington bio je premešten u tvrđavu Kasper, a na njegovo mesto postavljen pukovnik Vesel.

Zima je prošla. Opsada tvrđave Kirni je nastavljena. Crvenom Oblaku prišao je i poglavica Ludi Konj. Makh-Pija-Luta je sada raspolagao sa 3.000 ratnika. Ali desilo se nešto nepredviđeno. Branioci tvrđave dobili su novo naoružanje — brzometke.

Jednog dana radnici, pod zaštitom 50 vojnika, kojima je komandovao poručnik Pael, otišli su u šumu da naseku drva. Vojnici su bili naoružani novim oružjem, i revolverima „kolt“. Pael je u šumi izradio neku vrstu odbrambenog logora — 40 teretnih kola rasporedio je u krug.

Crveni Oblak je odlučio da nanesu novi udar svom neprijatelju. U zoru 2. avgusta 1867. napao je Paelov logor. Četiri radnika su odmah pala pogođena strelama. Ostali su se povukli u logor. Njima je bilo podeljeno oružje, a najbolji strelci dobili su nekoliko karabina i specijalnog čoveka koji im je punio puške. Za to vreme Indijanci, kojima su komandovale čuvene poglavice Ludi Konj, Kralj Vrana, Američki Konj, Velika Vrana i Crveni Oblak, pripremili su se za napad. Crveni oblak je lično dao znak za juriš. Terajući svoje konje i uzvikujući bojne pokliče, Indi-

janci su jurnuli na logor, ali su morali da se povuku, iznenađeni neobično žestokom paljbom.

Tri puta u toku dana Sijuksi su jurišali i sve tri puta bili primorani da se povuku. Već je bila pala noć i Crveni Oblak je napokon shvatio da nikakav uspeh ne može postići protiv tih „čarobnih pušaka“, koje sa takvom žestinom bljuju vatru. U toku noći Indijanci su pokupili svoje mrtve i definitivno se povukli.

Do ovog događaja Sijuksi su smatrali da je njihov poglavica Crveni Oblak nepobediv. Poraz u šumi prilikom napada na logor, naškodio je njegovom ugledu. Nekoliko stotina ratnika ga je napustilo i otišlo da lovi bizone. Crvenom Oblaku ostalo je i dalje čvrsto odano pleme Ogalala. Oni su i dalje napadali tvrđavu Kirni i potpuno presekli vezu između nje i tvrđave Larami.

Zbog ovakvog stanja, najviše vlasti u Vašingtonu bile su dobro upoznate sa situacijom i krajem marta

1868. specijalna vladina delegacija dolazi u Larami na pregovore o okončanju rata.

Delegacija je prihvatila uslove Crvenog Oblaka. Utvrđenja u celoj oblasti biće napuštena. Ali u zamenu za ovo Sijuksi se moraju obavezati da neće ometati radove na izgradnji železničke pruge koja se tretira južno od njihove teritorije.

Crveni Oblak je triumfovao. On je rekao:

— Ako se drum više ne upotrebljava i utvrđenja napuste, „gvozdeni konj“ će brzo proći preko prerije.

Avgusta iste godine vojnici su sa tvrđave Kirni skinuli zastavu i napustili je zauvek. Dok su oni izlazili na jedna vrata, Sijuksi su ulazili u tvrđavu na druga. Predvodio ih je Crveni Oblak, čijoj radosti nije bilo kraja, naročito kada se nešto docnije ogroman dim počeo dizati u nebo.

Ovaj dim značio je kraj tvrđave Kirni i trijumf, na žalost samo trenutnog, indijanskih ratnika.

Obaveštavamo čitaoce da od do sada izašlih brojeva „VIKEND ROMANA” iz serije „VAJAT ERP”, raspoložemo sa sledećim brojevima:

9. JAHAC SA ZVEZDASTIM
MAMUZAMA	44. BITKA U LAMESI
14. ŠERIF IZ DODŽ SITIJA	45. ZAKON KOLTA
16. OLUJA NAD SIMERONOM	46. NA POGRESNOM TRAGU
17. ČOVEK S BICEM	47. ZLATONOSNA REKA
18. VUKOVI IZ KOLORADA	48. KRVAVI SUDIJA
19. STARI GONIČ	49. ŽUTI DŽIM
20. INDIJANSKO SEDLO	50. BEGUNAC IZ FORT VORTA
21. HITAC IZ ZASEDE	51. KOČIJA ZA SALINU
22. AJDAHO KID	52. ŽIGOSANI
23. LEDENI VETAR MONTANE	53. BRONKO BIL
24. KRALJ STOČARA	54. KRISTAL PALAS
25. DŽIMIJEVA BANDA	55. PUCNJI U TOMBSTONU
26. CRNI DŽO	56. BANDIT U TOMBSTONU
27. USPAVANI PAKAO	57. OTMICA
28. OPASNA BRACA	58. OBRAČUN KOD
O. K. KORALA
29. DRVO ZA VESANJE	59. BITKA ZA RANČ
30. TEROR U BLAFU	60. KARAVAN ZA NEVADU
31. ZAVEJANI TRAGOVİ	61. METAK U LEĐA
32. MELEZ	62. TRAGOM UBICA
33. MOMCI SA RIVER RANČA	63. DRAGOCENI TOVAR
34. ATLANTIK SITI	64. DVA PRAZNA SEDLA
35. ŠTRELAC IZ KOLORADA	65. OSVETNIČKI KOLT
36. TEKSAŠKA KRV	66. DIMNI SIGNAL
37. GRAD UPLAŠENIH	67. PETI UBICA
38. ŠERIF IZ FARLEJA	68. MLADI ŠERIF
39. LOVAC NA MUSTANGE	69. ŠENANDOA
40. KAMP DRVOSEČA	70. SIERA ARKADA
41. NOĆ U SIJUKS SITIJU	71. UCENA
42. KLANTONOVA BANDA	
43. PREPAD U KLANCU	

Navedene romane možete dobiti, ako uplatite na čekovni račun br. 657-1-255 NIP, FORUM, Novi Sad, 1 dinar po svesci do br. 57, a od br. 58 po 2 dinara po svesci

CRTANI ROMANI

CENA 2 D.

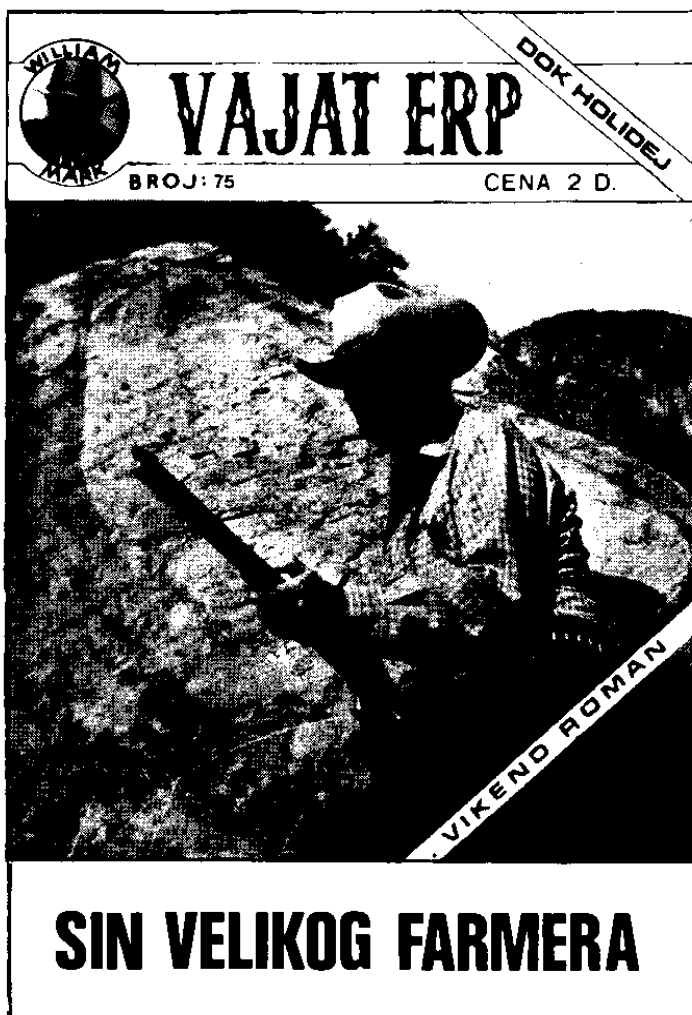
206

Kockarev dug

**SA „CRTANIM ROMANIMA” U
SJEONJENE DRŽAVE!**

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „Forum”, Novi Sad, Vojvode Mišića 1.
Odgovorni urednik: SVETOZAR TOMIĆ. Tehnički urednik: BOŠKO
ALEKSIĆ. Kreacija i izbor: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata: na 3
meseca 18 din. na 6 meseci 36 din. na 1 godinu 72 din. Za inostran-
stvo cene su dvostruke. Uplatu vršiti na tek. račun 657-1-255 sa
naznakom za „Vikend romane”.

JUN 1970.